

СЛУЖБЕ

НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА ФНРЈ“ излегува по потреба во српско, хрватско, словенечко и македонско издание. — Огласи по тарифата. — Жиро сметка при Народната банка на ФНРЈ за претплата и одделни изданија: бр. 1032 Т-220 за огласи 1032-Т-221

Среда, 25 Јули 1956

БЕЛГРАД

БРОЈ 31

ГОД. XII

Цена на овој лист претплатата за 1956 година изнесува 1500.— динар, а за странство 2200.— динари. — Редакција: Улица Краљевина Мариа бр. 9. — Телефони: Редакција 28-838, Администрација 28-278. Продажно одделение 22-618. Тел. Центра 28-018.

413.

Врз основа на членот 70 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 17/56), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗДРАВСТВЕНИОТ НАДЗОР НАД ПРЕХРАНБЕНИТЕ ПРОДУКТИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(кон членот 4 од Законот)

Работите од општ интерес за федерацијата од членот 4 на Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи (во натамошниот текст: Законот) редовно ги вршат непосредно инспекциските органи што според Законот или според посебните прописи се надлежни за работите на здравствен надзор над прехранбените производи, а сојузните органи надлежни за работи на инспекцијата во поглед на вршењето на тие работи спрема редовно надлежните инспекциски органи имаат посебни права од членот 103 на Законот за државната управа.

II. УСЛОВИ ЗА КВАЛИТЕТОТ НА ПРЕХРАНБЕНИТЕ ПРОДУКТИ

1. Квалитет и хигиенска исправност на прехранбените артикли

Член 2

(кон членот 6 од Законот)

Прописите за квалитетот на прехранбените производи што можат да се произведуваат и да се пуштаат во промет, како и за поблиските услови за производството и прометот на хигиенски исправните прехранбени производи, ги донесува Сојузниот завод за народно здравје.

Член 3

(кон членот 7 од Законот)

Организациите што увезуваат прехранбени производи се должни, пред склучувањето на договорот за купување поголеми количини прехранбени производи што се од основно значење за исхраната на населението, да ѝ достават урнеци од прехранбените производи што намеруваат да ги увезат — на испитување на некоја од установите што ќе ги определи за тоа Секретаријатот за народно здравје на Сојузниот извршен совет по предлог од Сојузниот завод за народно здравје.

Сојузниот орган надлежен за работи на инспекцијата, односно од него овластениот инспекциски орган е должен при увозот да спроведе испитување на квалитетот и на хигиенската исправност на прехранбените производи што се увезуваат, без обзир на испитувањето извршено во смисла на претходниот став.

При увозот на прехранбени производи од животинско потекло се применуваат и соодветните одредби од Основниот закон за заштита на добитокот од заразни болести („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/54).

Член 4

(кон членот 10 од Законот)

Прехранбените производи што се сметаат расипани затоа што им истекол рокот за употреба означен во нивната декларација, можат да се употребат како сировини за производство на прехранбени производи, ако со нивното испитување се утврди дека како сировина не се расипани и не се штетни по здравјето.

Преработката на прехранбените производи во смисла на претходниот став ја одобрува органот надлежен за вршење здравствен надзор над производството на прехранбените производи.

Преработката на прехранбените производи се врши под надзор на органот што ја одобрил преработката.

Член 5

(кон членот 11 од Законот)

Ако фалсификувањето на прехранбените производи е извршено со додавање на прехранбениот продукт состоини што можат да влијаат штетно врз здравјето на потрошувачите, со фалсификуваниот прехранбен продукт ќе се постапи како со штетен по здравјето.

2. Бојосување, конзервирање и збогатување составот на прехранбените производи

Член 6

(кон членот 13 од Законот)

Боите за бојосување прехранбени производи не смеат да содржат: антимон, бариум, олово, хром, кадмиум, бакар, талиум, цинк, арсен, жива, уран, селен, соединенија на цијановодородната киселина, слободни ароматични амини и слободни виши ароматични јагленоводороди и нивни деривати, како ниту други органски или аорганиски материји што можат штетно да влијаат врз здравјето на потрошувачите на прехранбени производи, во количини што прехранбениот продукт би можеле да го направат штетен по здравјето.

Со прописите за квалитетот на прехранбените производи (член 6 од Законот) се определува колку од која материја од претходниот став смеат да содржат бои за бојосување прехранбени производи а да не се смета дека можат штетно да влијаат врз здравјето на потрошувачите.

Со прописите за квалитетот на прехранбените производи се определува за секој одделен прехранбен продукт, односно за група прехранбени артикли, дали бојосувањето е позволено или не е позволено.

Член 7

(кон членот 13 од Законот)

Смесите на природни бои, како и смесите на вештачки бои, можат да се употребуваат за бојосување прехранбени производи и сировини наменети за производство на прехранбени производи, ако смесите на боите се регистрирани согласно одредбите од членот 19 на Законот.

Забрането е да се употребуваат за бојосување прехранбени производи и сировини наменети за производство на прехранбени производи бои добивени со мешање на природни и вештачки бои.

Член 8

(кон членот 13 од Законот)

Бојосуваниите прехранбени продукти кои поради изгледот добивен со бојосување би можеле кај потрошувачите да создадат заблуда во поглед на својот состав и квалитет, мораат да ја носат ознаката „Бојосавно“, и тоа:

1) прехранбените продукти што се пуштаат во промет и им се издаваат на потрошувачите во оригинално пакување — врз самата обвивка, сад или етикетата, зад самиот назив на производот;

2) прехранбените продукти што се пуштаат во промет во растурена состојба — врз сандакот, вреќата, бочвата или врз другата амбалажа во која се држи прехранбениот продукт, така што ознаката да биде лесно видлива и четлива за потрошувачите.

Член 9

(кон членот 13 од Законот)

Забрането е бојосување на прехранбените продукти со цел на прикривање нивната хигиенска неисправност или неисправноста на нивниот квалитет.

Член 10

(кон членот 13 од Законот)

Боите што се употребуваат за бојосување на прехранбените продукти можат да се пуштаат во промет само во оригинално пакување врз кое мора да стои ознаката: „Боја за бојосување прехранбени продукти.“

Член 11

(кон членот 14 од Законот)

Со прописите за квалитетот на прехранбените продукти (член 6 од Законот) се определува кои хемиски средства и во кои количини можат да се употребуваат за конзервирање на прехранбените продукти, како и кои прехранбени продукти не смеат воопшто да се конзервираат со хемиски средства или не смеат да се конзервираат со некое од позволените хемиски средства за конзервирање на прехранбените продукти.

Член 12

(кон членот 14 од Законот)

Смесите на хемиските средства можат да се употребуваат за конзервирање на прехранбените продукти ако во смисла на одредбите од претходниот член употребата на секоја од состоините на смесата е позволена за таа цел и ако како смеси на средствата за конзервирање на прехранбените продукти посебно се регистрирани во смисла на одредбите од членот 19 на Законот.

Член 13

(кон членот 14 од Законот)

Одредбите од чл. 11 и 12 на оваа уредба важат согласно и за средствата за спречување оксидирањето на маснотииите (антиоксиданси), како и за средствата за зајакнување на дејството на антиоксидансите (синергисти).

Член 14

(кон членот 14 од Законот)

Одредбите за конзервирање на прехранбените продукти не се однесуваат на другите постапки со кои прехранбените продукти се поддргнуваат заради запазување на квалитетот и хигиенската исправност, како што се: сушењето, чадењето, затоплувањето, смрзнувањето, зрачењето и другите физикални постапки.

Со прописите за квалитетот на прехранбените продукти (член 6 од Законот) можат да се определат поблиски услови за примена на физикалните постапки заради запазување на прехранбените продукти.

Член 15

(кон членот 14 од Законот)

Забрането е конзервирање прехранбени продукти со цел да се прикрие нивната хигиенска неисправност или неисправноста на нивниот квалитет.

Одредбата од ставот 1 на овој член важи согласно и за постапките наведени во ставот 1 од претходниот член.

Член 16

(кон членот 15 од Законот)

Прехранбените продукти чии состав е збогатен со придавање материји од биолошка вредност, мораат да ја носат ознаката за придавањето на односната материја (на пример: „со додаток на витаминот Ц“ и сл.), и тоа:

1) прехранбените продукти што се пуштаат во промет и им се издаваат на потрошувачите во оригинално пакување — врз самата обвивка, садот или етикетата, зад самиот назив на производот;

2) прехранбените продукти што се пуштаат во промет во растурена состојба — на сандакот, вреќата, бочвата или другата амбалажа во која се држи прехранбениот продукт така што ознаката да биде лесно видлива и четлива за потрошувачите.

Забрането е декларирање на збогатен состав на прехранбени продукти на начинот што може потрошувачите да ги доведе во заблуда дека прехранбениот продукт има лековито својство

3. Опрема на прехранбените продукти за промет

Член 17

(кон членот 16 од Законот)

Металните садови (лименки) што се употребуваат за производство на конзерви, мораат да бидат од челичен лим кој од внатрешната страна е превлечен со калај односно со заштитен лак, или од алуминиумски лим, кој, по потреба, со оглед на содржината на конзервата, е превлечен со заштитен лак.

Кога постои можност на корозија на металот поради дејството на содржката на конзервата, внатрешната страна од лименката мора да биде превлечена со специјален заштитен лак (вернирање).

Металните туби што се употребуваат за оригинално пакување на прехранбените продукти не смеат да бидат изработени од олово или од негови легури.

Амбалажата за пакување на прехранбените продукти од пластични маси не смее да се произведува со употреба на отровни омекнувачи и не смее да содржи состоини што се сметаат штетни по здравјето во смисла на членот 6 од оваа уредба.

Со прописите за квалитетот на прехранбените продукти можат да се определат поблиски услови во поглед на употребата на материјалите за оригинално пакување на прехранбените продукти, кога за пакување се употребуваат метални садови (лименки), метални туби и материјали од пластични маси.

Член 18

(кон членот 16 од Законот)

Забрането е за пакување на прехранбените продукти што се трошат во непреработена состојба и без отстранување на надворешниот слој да се употребува хартија што веќе била употребувана, ако хартијата доаѓа во непосреден допир со прехранбениот продукт.

Материјалите за пакување што доаѓаат во непосреден допир со прехранбените продукти не смеат да содржат арсен, бариум, кадмиум, олово и жива во количината што би можела да го направи прехранбениот продукт штетен за здравјето.

Со прописите за квалитетот на прехранбените продукти се определува кои бои можат да се употребуваат за бојосување материјали за пакување што доаѓаат во непосреден допир со прехранбениот продукт.

Член 19

(кон членот 16 од Законот)

Забрането е во производството на прехранбени продукти што се пуштаат во промет во оригинално пакување да се затвораат шишиња и други садови што содржат прехранбени продукти со затки, односно со затвораачи или со капаци што:

1) веќе биле употребувани;

2) се изработени од материјали што можат не-
повољно да влијаат врз квалитетот или врз хиги-
енската исправност на прехранбените производи;

3) се изработени од материјали што лесно се
штетат, кршат, или распаѓаат.

4. Декларација, регистрација и рекламирање на прехранбените производи

Член 20

(кон членот 17 од Законот)

Прехранбените производи што се пуштаат во
промет на домашен пазар во оригинално пакување,
мораат врз обвивката садот, или етикетата да ги
имаат на еден од народните јазици означени след-
ниве податоци (декларации):

1) назив на производителот, како и негово трговско
име, ако постои тоа;

2) име и адреса на производителот односно на
оној што го извршил пакувањето во оригинални
обвивки, со означување „произвел“ односно „па-
кувал“;

3) основни состојки во проценти или со пропи-
шани во земјата мерни единици, кога е тоа за од-
делен вид прехранбен продукт определено со про-
писите за квалитетот на прехранбените производи
(член 6 од Законот);

4) означување за бојосувањето на прехранбе-
ните производи во случаите од членот 13 став 3 на
Законот;

5) означување за конзервирањето, како и хе-
мискиот назив и употребената количина средства
за конзервирање, ако прехранбениот продукт е кон-
зервиран со определени хемиски средства;

6) означување на видовите и количините на при-
дадените материји од биолошка вредност, ако состав-
от на прехранбениот продукт е збогатен вештачки
(член 15 од Законот);

7) него количина (тежина, волумен) на прехран-
бениот продукт во мерните единици пропишани во
земјата;

8) број на индустриската серија и датум на
производството;

9) број и датум на регистрацијата, ако за одно-
сниот прехранбен продукт е задолжителна реги-
страција.

Со прописите за квалитетот на прехранбените
производи (член 6 од Законот) може да се определи
за одделни прехранбени производи задолжително
декларирање на рокот за употреба, како и на
другите податоци од интерес за потрошувачите.

Член 21

(кон членот 17 од Законот)

Податоците за прехранбениот продукт предви-
дени во членот 20 од оваа уредба мораат врз обвив-
ката садот или врз етикетата да бидат напеча-
тени или натиснати така да бидат лесно видливи и
четливи.

Текстот на оној дел на декларацијата што се
однесува на составот, бојосувањето, конзервирање-
то, зголемувањето на биолошката вредност, коли-
чината, индустриската серија и регистрацијата на
прехранбените производи мора да биде врз обвив-
ката, садот или етикетата одвоено истакнато од
рекламниот текст, од упатството за употреба и од
другите обавести.

Член 22

(кон членот 17 и 18 од Законот)

Одредбите од законот и од оваа уредба што се
однесуваат на декларацијата на прехранбените про-
дукти важат во сето и за увезените прехранбени
производи што се пуштаат во промет на домашен
пазар.

Член 23

(кон членот 19 од Законот)

Производителот на прехранбени производи што
се особено наменети за употреба во диетална исхра-
на и, како такви декларирани, мора да ги реги-
стрира овие прехранбени производи пред почетокот
на производството за пазар.

Регистрацијата на прехранбените производи од
претходниот став може да се изврши само ако добие
од соодветната здравствена установа поволен наод
и стручно мислење за употребата на прехранбените
производи за диетална исхрана.

Член 24

(кон членот 19 од Законот)

Производителот на прехранбени производи што
за бојосување прехранбени производи употребува
смеса на природни бои или смеса на вештачки бои
мора, пред почетокот на производството на така
бојосувани прехранбени производи за пазар, да ја
регистра смесата на бојата и нејзиниот состав.

Производителот на прехранбените производи што
за конзервирање на прехранбени производи употре-
бува смеса на хемиски средства дозволени за кон-
зервирање мора, пред почетокот на производството
на така конзервираните прехранбени производи за
пазар, да ја регистрира смесата на хемиските сред-
ства и нејзиниот состав. Истото важи и за смесите
на антиоксиданси и синергисти (член 13).

Член 25

(кон членот 19 од Законот)

Со прописите за квалитетот на прехранбените
производи (член 6 од Законот) се определува:

1) кои прехранбени производи, освен оние од
членот 19 став 1 точката 2 од Законот и членот 19
од оваа уредба, производителот мора да ги реги-
стрира пред почетокот на производството за пазар;

2) кои материјали за пакување прехранбени
производи производителот на прехранбени производи
мора да регистрира пред почетокот на производ-
ството на оригинално пакуваните прехранбени про-
дукти за пазар.

Член 26

(кон членот 20 од Законот)

Регистрацијата на боите за бојосување прехран-
бени производи што во прописите за квалитетот на
прехранбените производи се поименично цитирани
(член 6 од Законот) ја врши републичкиот санита-
рен инспекторат.

Регистрацијата на боите за бојосување на пре-
хранбените производи што во прописите за квали-
тетот на прехранбените производи не се поименично
цитирани ја врши Сојузниот санитарен инспекто-
рат, кој може да ја услови регистрацијата со прет-
ходно испитување на својствата и дејството на
пријавената боја врз човечкиот организам.

Одредбите од претходните ставови важат согла-
сно и за смесите на бои што се употребуваат за бо-
јосување прехранбени производи.

Член 27

(кон членот 20 од Законот)

Регистрацијата на прехранбените производи и
на производитите што подлежат на регистрација
се врши по писмено барање од производителот на
прехранбените производи (пријава за регистрација).

Кон пријавата за регистрација производителот
е должен да поднесе:

1) спецификација на производот во три при-
мерка;

2) урнек на производот во два примерка;

3) потврда од органот надлежен за работи на
инспекцијата за хигиенската исправност на построј-
ките и уредите за производство, како и на простор-
ните во кои се врши производството, кога е во
прашање производство со новонабавени уреди или
во нови простории.

Пријавата за регистрација се поднесува на
образецот што го пропишува Сојузниот санитарен
инспекторат.

Член 28

(кон членот 20 од Законот)

Спецификацијата на производитите што подле-
жуваат на регистрација мора да содржи:

1) име и адреса на производителот;

2) назив на производот, како и негово трговско
име ако го има;

3) нето количина (тежина, волумен) на производите во мерни единици пропишани во земјава;

4) кус опис на технолошкиот процес на производството;

5) срок на употребливоста на прехранбениот продукт, ако е предвидено тоа со посебни прописи;

6) начин на отпраќањето на производот (оригинално пакување) одредено начин на неговото пакување за транспорт во прометот;

7) упатство за чување на производот во прометот;

8) сите натписи и ознаки што треба да се стават врз оригиналното пакување;

9) датум на поднесувањето на спецификацијата. Спецификацијата мора да биде заверена со печат на производителот и со потпис од одговорниот службеник.

Производителот е должен да пријави заради регистрација секоја промена во податоците за производот што го содржи спецификацијата, и пред да започне да ги произведува производите на кои се однесува промената.

Спецификацијата на производите се поднесува врз образецот што, заедно со упатството за негово исполнување, го пропишува Сојузниот санитарен инспекторат.

Член 29

(кон членот 20 од Законот)

За барањето за регистрација се одлучува со решението со кое се одобрува или одбива регистрацијата.

Регистрацијата на производот мора да се изврши и неговото производство да се одобри ако барањето за регистрација е поднесено на пропишаниот начин и ако производот ги исполнува општите услови предвидени со Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти и со оваа уредба, како и посебните услови предвидени со прописите за квалитетот на прехранбените продукти (член 6 од Законот).

Пред донесувањето на решението за регистрација надлежниот санитарен инспекторат може да бара подносителот на пријавата да измени или дополни одделни делови од спецификацијата на производот.

Спецификацијата на производот, спрема која е извршена неговата регистрација, составен е дел од решението за регистрација на производот.

Член 30

(кон членот 20 од Законот)

Регистрацијата на производите извршена според одредбите од оваа уредба, ќе се поништи ако дополнително се утврди дека производот:

1) не им одговара на барањата на современата наука;

2) не им одговара на новите услови утврдени во дополнително донесените прописи;

3) не е пуштен во промет во срок од две години од денот на извршената регистрација.

Исто така, регистрацијата ќе се поништи ако се утврди дека била извршена врз основа на неточни или невистински податоци дадени во спецификацијата.

Член 31

(кон членот 21 од Законот)

Забрането е рекламирање на прехранбени продукти со употреба на слики, цртежи, белези и изрази што би можеле да го доведат потрошувачот во заблуда во поглед на составот, квалитетот, количината или другите податоци од декларацијата на прехранбениот продукт.

Одредбата од претходниот став сообразно важи и за посебните називи под кои одделни прехранбени продукти се пуштаат во промет и се рекламираат (трговско име на прехранбениот продукт).

Член 32

(кон членот 21 од Законот)

Забрането е рекламирање на прехранбени продукти со ставање во излог, ако во излогот прехран-

бените продукти не се заштитени од расипување или гнасење.

Член 33

(кон членот 21 од Законот)

Забрането е да се истакнува дека прехранбениот продукт има лековито дејство.

Одредбата од претходниот став важи и за случај кога на прехранбениот продукт му се придадени материји од биолошка вредност или состоини што инаку се употребуваат за производство или приготвување на лекови.

По исклучок од одредбите од претходните ставови, републичкиот санитарен инспекторат може да дозволи за одделни прехранбени продукти внесување на податоците за лековитото својство во декларацијата на прехранбениот продукт и да го определи начинот на кој може да се истакне лековитото својство.

5. Обезбедување на хигиенската исправност на прехранбените продукти при производството и прометот

Член 34

(кон членот 22 од Законот)

Забрането е да се врши производство и промет на прехранбени продукти во простории:

1) што се употребуваат за живеење;

2) што се во непосредна близина на објектите, просториите или уредите који по својата употреба можат неповолно да влијаат врз хигиенската исправност на прехранбените продукти;

3) што не се поврзани со водоводот и канализацијата, ако овие постојат во местото;

4) во кои прехранбените продукти не можат да се заштитат од глодари, инсекти и од секое друго штетно влијание на околината.

Просториите во кои се врши производството и прометот на прехранбени продукти мораат да бидат постојано снабдени со прибор и средства за нивно чистење, како и со уреди, прибор и средства за одржување на личната хигиена на запослениот персонал.

Со републички прописи можат да се определат поблиските услови што мораат да ги исполнуваат просториите во кои се врши производството и прометот на прехранбени продукти.

Член 35

(кон членот 22 од Законот)

Во просториите што се употребуваат за производство или промет на прехранбени продукти не смеат да се држат стоки што можат:

1) да ги гнасят прехранбените продукти со патогени бактерии или со паразити;

2) да пренесуваат на прехранбените продукти отровни материји или други материји штетни по здавјето;

3) да ги гнасят прехранбените продукти со нечистота;

4) да ги гнасят прехранбените продукти со своја непријатна миризма.

За ништење на глодарите и инсектите во просториите што служат за производство и промет на прехранбени продукти, можат да се употребуваат само средствата одобрени за таа цел од републичкиот санитарен инспекторат. Употребата на овие средства мора да се врши на начинот кој обезбедува овие средства да не дојдат во допир со прехранбените продукти, и тоа исклучиво од страна на лица оспособени стручно за тоа.

Забрането е држење или воведување животни во просториите што се употребуваат за производство или промет на прехранбени продукти.

Член 36

(кон членот 22 од Законот)

Објектите во кои се наоѓаат просториите за производство и промет на прехранбени продукти

мораат да бидат снабдени со нужни санитарни уреди за одржување на чистотата при работата.

Како нужни санитарни уреди во смисла на претходниот став се сметаат:

1) уредите за миење раце поврзани со водовод, а ако него го нема — соодветните уреди за хигиенско миење со дотечување чиста и со истечување на употребената вода;

2) гардеробата односно соодветното спремиште за оставање облека и обувки на запослените лица и за хигиенско чување на работните облека и обувки;

3) клозетите поврзани со канализација, а ако неа ја нема — клозетите со исплакнување и со изолирана клозетска дупка.

Капацитетот на нужните санитарни уреди мора да му одговара на бројот на запослените лица, така употребата на тие уреди да им биде достапна на сите лица што работат во тие простории.

Со републички прописи може да се прошири минимумот на санитарните уреди предвиден во ставот 2 од овој член.

Член 37

(кон членот 22 од Законот)

Производителите на прехранбени продукти, како и организациите, дуќаните, работилниците и лицата што вршат промет на прехранбени продукти, се должни да ја одржуваат чистотата, според основните барања на хигиената, како во просториите во кои се врши производство и чување односно промет на прехранбени продукти, така и во непосредната околина на тие простории, а особено на земјиштата што му припаѓаат на одвоениот објект (фабричкиот круг, дворот, градината и сл.).

Забрането е натрпување на отпадочни материји и создавање губриште во кругот (дворот, бавчата) на фабриката односно на работилницата или дуќанот во кој се произведуваат, чуваат или пуштаат во промет прехранбени продукти, како и надвор од тој круг во нивна непосредна близина, ако не се во прашина губришта изградени и одржувани според посебните прописи.

Кругот што и припаѓа на фабриката односно на магацинот, работилницата или дуќанот во кој се произведуваат прехранбените продукти односно се чуваат или пуштаат во промет не смее да се користи на начинот што го спречува одржувањето на чистотата и поништувањето на глодарите и инсектите или што на друг начин ја загрозува хигиенската исправност на непосредната околина на просториите во кои се врши производство или промет на прехранбени продукти.

Отпадочните материји и другото губре мораат да се отстранат од работните простории во кои се врши производството или прометот на прехранбените продукти, како и од кругот на фабриката односно на магацинот, работилницата или дуќанот во кој се произведуваат или пуштаат во промет прехранбени продукти, на начинот што го оневозможува нивното успатно растурување.

Член 38

(кон членот 22 од Законот)

Забрането е продавање на прехранбени продукти надвор од просториите и јавните места определени за продажба на прехранбените продукти.

Со републички прописи можат да се предвидат нужни отстапувања од одредбата од претходниот став за определени случаи и може да се дозволи продажба на прехранбени продукти и на други места под определени услови што ја обезбедуваат хигиенската постапка со прехранбени продукти и можноста на здравствен надзор над прометот на прехранбените продукти.

Член 39

(кон членот 23 од Законот)

Постројките, приборот и другите уреди за мелење, цедење, пресување, варење и за други работни операции во производството на прехранбени продукти мораат редовно да се чистат од остато-

ците на материјали што се подложни на расипување или што можат штетно да влијаат врз хигиенската исправност на постројката, приборот или уредот.

Деловите на постројките што се подмачкуваат мораат да бидат заштитени така да е невозможно мешање на мазивата со прехранбените продукти.

За чистење и перење на постројката приборот и на другите уреди од ставот 1 на овој член не смеат да се употребуваат средства што можат штетно да влијаат врз хигиенската исправност на прехранбените продукти или врз хигиенската исправност на постројката, приборот или уредот.

Член 40

(кон членот 23 од Законот)

Работните маси, тезгите и другите делови на намештајот на кои се работи со прехранбени продукти мораат да имаат мазни поврвнини, без длабинати и меѓупростории, а кога се до ѕидови мораат да бидат одвоени од ѕидовите со посебна заштитна плоча.

За замачкување и попоолнување на пукнатините и издлабините на масите, тезгите и на другите делови од намештајот не смеат да се употребуваат смеси што содржат споеви или други материји штетни по здравјето или по прехранбените продукти.

Член 41

(кон членот 24 од Законот)

Превозните средства што исклучиво не служат за превоз на прехранбени продукти смеат да се употребуваат за превоз на прехранбени продукти само ако претходно се исчистат односно оспособат на начинот што обезбедува хигиенски превоз на прехранбените продукти.

При утоварот, превозењето и истоварот на прехранбените продукти со овие мора да се ракува на начинот со кој се обезбедува нивната хигиенска исправност.

Превозните средства што се употребуваат за превоз на отпадочни материји и губре не смеат во ниеден случај да се употребуваат за превоз на прехранбени продукти.

Член 42

(кон членот 24 од Законот)

Превозните средства што служат исклучиво за превоз на леб мораат да бидат затворени.

Ако превозот на леб не се врши со превозни средства што служат исклучиво за превоз на леб, лебот мора да се превози во затворени сандачи.

Одредбите од претходните ставови согласно важат и за другите производи од брашно што со особено пакување не се заштитени од загадување при превозот.

Член 43

(кон членот 24 од Законот)

За утовар, превоз, претовар и истовар на прехранбени продукти од животинско потекло ќе се применуваат соодветните одредби од Основниот закон за заштита на добитокот од заразни болести, од Правилникот за преглед на добитокот за колење и на месото и за ветеринарната контрола на животните прехранбени продукти од животинско потекло („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 44/52) и од Правилникот за начинот на ветеринарна контрола при превозот на добиток и месо, и за начинот на утовар, истовар и претовар на добиток и месо („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 18/56).

По исклучок, во локалниот промет за превоз на помали количини прехранбени продукти од животинско потекло можат да се употребуваат и превозни средства што исклучиво не служат за превоз на такви прехранбени продукти (член 41 став 1), под услов прехранбените продукти да се превозат во соодветна нарочна амбалажа која ги заштитува од загадување.

Член 44

(кон членот 25 од Законот)

Во производството и прометот на прехранбени продукти не смеат да бидат запослени лица:

1) што болуваат од заразни или од паразитарни болести што можат да се пренесат со прехранбени продукти;

2) што болуваат од венерични болести во заразен стадиум;

3) што болуваат од кожни болести во заразен стадиум или од кожни болести што не се заразни, но се јавиле на видливи делови од телото, те предизвикуваат гнасење;

4) што имаат отворени гнојни рани или фистули;

5) што болуваат од болести на органите за дишење или на органите за варење кои предизвикуваат непријатен и тежок издив.

Исто така, во производството и прометот на прехранбените продукти не смеат да бидат запослени ниту лица што излучуваат причинителни на коремни тифус, паратифус и дизентерија (бацилоноски).

Со републички прописи може да се предвидат надлежните органи на санитарната инспекција, во случај на опасност од појава на епидемии, да можат да забранат запослување на бацилоноски и на други заразни болести на работните места во производството и прометот на прехранбени продукти.

Член 45

(кон членот 26 од Законот)

Лицата што на своите работни места во производството или во прометот на прехранбените продукти длаќаат во непосреден допир со прехранбени продукти мораат да имаат основни знаења за хигиената на прехранбените продукти и за личната хигиена.

Обучувањето на овие лица во знаењата за хигиената на прехранбените продукти и за личната хигиена се врши на курсевите организирани од органот на управата на народниот одбор на околината надлежен за работи на народното здравје во соработка со органот на управата на народниот одбор на околината надлежен за работи на стопанството.

Програмите на курсевите од претходниот став треба да ги опфатат основните поими од: хигиената на прехранбените продукти, хигиената на просторите во кои се произведуваат прехранбени продукти или се врши нивниот промет, хигиената на приборот и садовите што се употребуваат при производството на прехранбени продукти, хигиената на санитарните уреди во објектите во кои се произведуваат или се врши промет на прехранбени продукти, хигиената на технолошкиот процес на производството на прехранбени продукти, од заразните болести во врска со нивното пренесување со прехранбените продукти како и од личната хигиена.

По завршениот курс слушателите полагаат испит пред испитна комисија. Испитот е усен.

На слушателите што го положиле испитот им се издава потврда за завршениот курс.

Трошоците во врска со одржувањето на овие курсеви паѓаат на товар на стопанската организација, работилницата, дуќанот односно работодавачите сразмерно бројот на слушателите на курсот што се запослени кај нив.

Со републички прописи поблиску ќе се утврди програмата на курсевите и нивното траење, начинот на полагањето на испитите и начинот на пресметувањето и наплата на трошоците.

Член 46

(кон членот 27 од Законот)

Работните облека и работните обувки, потребни за хигиенска заштита на прехранбените продукти, е должен да ги набави за свој трошок производителот на прехранбените продукти односно оној што го врши прометот на прехранбените продукти.

Издатоците на стопанските организации за набавката и одржувањето на работните облека и обувки од претходниот став се сметаат како материјални и режиски трошоци на стопанската организација во смисла на членот 18 став 1 точка 6 од Уредбата за распределба на внупниот приход на

стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/56).

III. СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИОТ НАДЗОР

1. Органи на здравствениот надзор

Член 47

(кон членот 28 од Законот)

За здравствениот надзор над производството и прометот на прехранбените продукти од животинско потекло одговорни се и го вршат надлежните органи на санитарната инспекција и органите на ветеринарната инспекција, и тоа:

а) органите на санитарната инспекција:

1) во поглед на пропишаниот квалитет на прехранбените продукти (чл. 6 и 11 од Законот);

2) во поглед на хигиенската исправност на прехранбените продукти и суровините за производство на прехранбени продукти во смисла на одредбите од членот 9 став 1 точ. 3 и 6—8 од Законот, како и точ. 1 и 2 од истиот став — кога е во прашање секундарна (дополнителна) инфекција односно гнасење на прехранбените продукти;

3) во поглед на хигиенската исправност на прехранбените продукти во смисла на членот 10 од Законот;

4) во поглед на извршувањето на одредбите од основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти што се однесуваат на бојосувањето, конзервирањето и збогатувањето на составот на прехранбените продукти, на опремата на прехранбените продукти, на декларацијата, на регистрацијата и рекламирањето на прехранбените продукти;

5) во поглед на извршувањето на одредбите на Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти што се однесуваат на обезбедувањето на хигиенските услови при производството и прометот на прехранбените продукти;

б) органите на ветеринарната инспекција

1) во поглед на квалитетот и хигиенската исправност на прехранбените продукти — кога според посебните прописи за вршење на здравствениот надзор во одделни видови стопански организации се надлежни органите на ветеринарната инспекција;

2) во поглед на хигиенската исправност на прехранбените продукти и на суровините за производство на прехранбени продукти во смисла на одредбите од членот 9 став 1 точ. 4 и 5 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти, како и точката 1, 2 и 6 од истиот став кога е во прашање примарна (изворна) инфекција односно гнасење на прехранбените продукти;

3) во поглед на извршувањето на одредите од Основниот закон за заштита на добитокот од заразни болести што се однесуваат на ветеринарниот преглед на добитокот за колење и на месото, на производите од добиток и на суровините;

4) во поглед на извршувањето на одредбите од други прописи што се однесуваат на ветеринарниот преглед на месото и на другите прехранбени продукти од животинско потекло.

Ако органот на санитарната инспекција утврди дека надлежниот орган на ветеринарната инспекција односно на службата не го извршил прегледот на месото односно на производите од добиток во смисла на претходниот став, а постои опасност месото односно производите од добиток да бидат пуштени во промет без ветеринарен преглед, има право и должност самиот да изврши и преглед и да преземе потребни мерки за обезбедување заради заштита на здравјето на граѓаните, ако не може да се обезбеди благовремено извршување на ветеринарниот преглед. Исто така, органот на ветеринарната инспекција ако утврди дека од страна на органот на санитарната инспекција не е извршен преглед за кој е надлежен овој, а постои сомнение дека производите односно преработките се хигиенски неисправни, има право и должност самиот да изврши преглед и да преземе мерки за обезбе-

дување заради заштита на здравјето на граѓаните, ако не може да се обезбеди благовремено извршување на прегледот од страна на овластениот службеник на органот на санитарната инспекција.

Член 48
(кон членот 31 од Законот)

Во поглед на надлежноста и одговорноста на општинските и околските органи на санитарната инспекција и на ветеринарната инспекција во работите на здравствениот надзор на производството и прометот на прехранбените продукти важат соодветните одредби од Законот за санитарната инспекција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 23/56) и од Основниот закон за заштита на добитокот од заразни болести („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/54).

2. Здравствениот преглед и испитување на прехранбените продукти и сировините

Член 49
(кон членот 33 од Законот)

Стопанските организации што произведуваат прехранбени продукти на индустриски начин се должни да го организираат и обезбедат вршењето на контрола на сировините пред почетокот на производството на прехранбените продукти, контрола на прехранбените продукти во текот на процесот на нивното производство, како и испитување на произведените прехранбени продукти пред нивното пуштање во промет.

Контролата и испитувањето на прехранбените продукти во смисла на претходниот став, ги врши стопанската организација, по правило, преку сопствената служба за контрола и испитување на прехранбените продукти. Оваа служба мора да има лабораториум со соодветни уреди за испитување на прехранбените продукти и потребен број стручњаци со соодветна стручна спрема.

Ако одделни стопански организации од ставот 1 на овој член немаат услови да организираат сопствена служба за контрола и испитување на прехранбените продукти, две или повеќе стопански организации можат да се спогодат да организираат заедничка служба за контрола и испитување на прехранбените продукти.

Службата за контрола и испитување на прехранбените продукти контролира дали се сировините хигиенски исправни и дали прехранбените продукти во сите фази на процесот на производството се заштитени од расипување и гнасење, и испитува дали квалитетот на произведените прехранбени продукти им одговара на пропишаните услови.

Кога ќе утврди оваа служба дека произведените прехранбени продукти во сето им одговараат на пропишаните услови, таа издава потврда (атест) за квалитетот и за хигиенската исправност на производите. Оваа потврда важи како доказ дека задолжителната сопствена контрола на производите е извршена. Без оваа потврда, стопанската организација не смее да ги пушта во промет произведените прехранбени продукти.

За контролата пред и во текот на процесот на производството, како и за резултатите на испитувањето на произведените прехранбени продукти, се води евиденција, која треба да и биде усогласена на природата на производството и на видот на прехранбените продукти. Оваа евиденција може да се води во вид на погонски дневник, лабораториски дневник, дијаграм, картотека и сл., а мора да содржи датуми и броеви на контролираните односно испитаните индустриски серии датуми и наоди на извршените контроли и испитувања, како и наложите од раководителите на производството врз основа на извршените контроли и испитувања.

Стопанските организации од ставот 1 на овој член се должни на органите на санитарната односно на ветеринарната инспекција да им овозможат вршење на потребни анализи во лабораториумите на сопствената служба за контрола и испитување на прехранбени продукти.

Стопанските организации во кои постојат лабораториуми за контрола и испитување на производите организирани од ветеринарните инспекции ќе ја спроведуваат службата предвидена во претходните ставови преку тие лабораториуми, со обезбедување на сопствен стручен персонал и материјални средства за таа служба.

Член 50
(кон членот 33 од Законот)

Органот на санитарната односно на ветеринарната инспекција при одделни стопански организации, чија природа на производството го бара тоа, може да организира постојанен здравствен надзор над производството на прехранбени продукти. Во тој случај стопанската организација е должна да обезбеди потребни простории за таа служба.

Органот надлежен за работи на инспекцијата може да определи производството на прехранбени продукти во одделна стопанска организација да се стави под постојанен здравствен надзор за определено време и во случај кога ќе утврди дека стопанската организација не врши контрола и испитување на прехранбените продукти на начинот предвиден во членот 49 од оваа уредба.

Постојанен здравствен надзор вршат стручњацие што ќе ги овласти за тоа органот надлежен за работи на инспекцијата.

Вршењето на постојанен здравствен надзор од ставот 2 на овој член се зема со истекот на определениот срок, а може да се започне и порано ако стопанската организација организира и обезбеди правилно функционирање на службата за контрола и испитување на прехранбените продукти.

Органот на инспекцијата што го наредил вршењето на постојан здравствен надзор од ставот 2 на овој член има право на надоместок на трошоците сторени во врска со спроведувањето на тој надзор и тоа од стопанската организација спрема која е применета таа мерка.

Член 51
(кон членот 35 од Законот)

При увозот на прехранбени продукти органите на царината се должни за пристигањето на пратки со прехранбени продукти веднаш да го известат надлежниот орган на санитарната односно ветеринарната инспекција.

Надлежниот орган е должен без одлагање да изврши преглед на стасаните прехранбени продукти односно на сировините наменети за производство на прехранбени продукти.

Органот на инспекцијата што го извршил прегледот на увезените прехранбени продукти е должен за резултатот на прегледот да го известат веднаш увозникот.

Трошоците во врска со прегледот на увезените прехранбени продукти паѓаат на товар на увозникот.

Член 52
(кон членот 35 од Законот)

Органите на инспекцијата што вршат прегледи на увезените прехранбени продукти се должни да водат евиденција за извршените прегледи на увезените прехранбени продукти.

Евиденцијата мора да ги содржи податоците од кои ќе се види:

- 1) ознаката на пратката ознаката на вагонот, името на бродот или ознаката на друго превозно средство со кое е превезена пратката;
- 2) содржината на пратката и нејзината тежина;
- 3) видот и состојбата на амбалажата;
- 4) името и адресата на испраќачот и на увозникот;
- 5) начинот на вршењето на прегледот;
- 6) резултатот на прегледот

Ако прегледот односно испитувањето на увезените прехранбени продукти е извршено со анализа на урнеци, евиденцијата мора да ги содржи, покрај податоците од претходниот став, и називот на лобо-

раториумот во кој е извршена анализата, означувањето на методот според кој е извршена анализата и резултатот на анализата.

Член 53

(кон членот 36 од Законот)

Урнеците се земаат во присуство на одговорниот службеник во стопанската организација или установата, во присуство на сопственикот или одговорното лице во дуќанот или во работилницата, односно во присуство на лицето што го пушта прехранбениот продукт во промет. Кога се во прашање прехранбени продукти што се увезуваат, урнеците се земаат во присуство на одговорните службени лица на царинската служба.

При земањето на урнеците органот на инспекцијата составува записник, кој особено мора да содржи: означување на сопственикот и на производителот на прехранбениот продукт; точно време на земањето на урнекот; количина на прехранбените продукти односно на суровините од кои е земен урнекот; количина на земениот урнек и начин на земањето или на секој прехранбен продукт од кој е земен урнекот; означување на начинот на складирањето или чувањето на прехранбениот продукт; означување на другите околности што би можеле да бидат од значење при давањето мислење за исправноста на прехранбените продукти; име на службеното лице што го извршило земањето на урнекот.

Записникот за земањето на урнекот мора да се состави на образецот што го пропишува Сојузниот санитарен инспекторат. Кога поради поголемите количини на прехранбени продукти или од други причини се земаат едновремено повеќе урнеци, записникот се составува на ист образец за сите земени урнеци.

Записникот за земањето на урнеците се составува во три примерка, од кои два примерка задржува органот на инспекцијата, а третиот примерок му го дава на лицето што присуствувало при земањето на урнекот (став 1).

Член 54

(кон членот 36 од Законот)

Урнекот на прехранбениот продукт се зема, по правило, во два примерка.

Ако лицето од членот 53 став 1 од оваа уредба што присуствувало при земањето на урнекот го бара тоа, органот на инспекцијата е должен да земе и трет примерок на урнекот, кој заедно со еден примерок од записникот за земањето на урнекот и го остава на чување на стопанската организација, односно на установата, дуќанот или на лицето од кого е земен урнекот на прехранбениот продукт.

Секој примерок на урнек мора да ја содржи количината на прехранбениот продукт потребна за да би можело испитувањето на прехранбениот продукт потполно и правилно да се изврши, согласно прописите за начинот на земањето урнеци предвидени во членот 42 од Законот.

Член 55

(кон членот 36 од Законот)

Секој примерок на земениот урнек од прехранбен продукт мора да се стави во соодветна обвивка и да се запечати со службениот печат или со пломба, и тоа на таков начин да не може да се отвори без повреда на печатот или пломбата.

Ако едновремено се земаат повеќе урнеци од ист прехранбен продукт (член 53 став 4), овие урнеци можат да се стават во заедничка обвивка која се запечатува или пломбира на начинот предвиден во претходниот став.

Ако лицето од членот 53 став 1 на оваа уредба што присуствувало при земањето на урнекот го бара тоа, секој примерок од земениот урнек на прехранбениот продукт ќе се запечати или пломбира и со неговиот печат или пломба.

Член 56

(кон членот 37 од Законот)

По земањето на урнекот органот на инспекцијата што го зел урнекот е должен на установата

определена за испитување на прехранбените продукти веднаш да ја достави на анализа еден примерок од урнекот. Кон овој урнек се доставува и еден примерок од записникот за земањето на урнекот.

Органот на инспекцијата што го зел урнекот е должен да го чува вториот примерок од урнекот испратен на анализа, односно да обезбеди негово чување на соодветно место, онолку време колку што со оглед на видот на прехранбениот продукт е можно и колку е потребно заради евентуална суперанализа на урнекот.

Установата определена за преглед на прехранбените продукти ќе ги земе во работа само оние урнеци чии обвивки и печати односно пломби се во потполно исправна состојба. Ако прими неисправно опремени урнеци, установата во записникот за земањето на урнекот ќе ја констатира неисправноста и урнекот заедно со записникот ќе му го врати на органот на инспекцијата што и го доставил урнекот.

Член 57

(кон членот 37 од Законот)

По извршената анализа на урнекот установата што го извршила испитувањето на прехранбените продукти е должна на органот на инспекцијата од кој го примила урнекот да му достави извештај за анализата и во него да ги наведе сите оние својства на анализираниот прехранбен продукт што се од значење за оценката, како и образложено мислење за исправноста односно за неисправноста на прехранбениот продукт.

Ако со анализата се утврди дека прехранбениот продукт не е исправен, во извештајот за анализата мора да биде изречно означено дали прехранбениот продукт е штетен по здравјето, расипан, фалсификуван, или неточно односно непотполно деклариран, или неговиот состав не им одговара на прописите за квалитетот, или постои некоја друга неисправност.

Член 58

(кон членот 41 од Законот)

Средствата за плаќање на трошоците на анализите и суперанализите, во случаите кога со испитувањето ќе се утврди дека прехранбените продукти односно суровините од кои е земен урнекот биле исправни, мораат да се обезбедат во претсметката на околските и општинските органи надлежни за работи на инспекцијата.

Член 59

(кон членот 42 од Законот)

Се овластува Сојузниот завод за народно здравје да донесе поблиски прописи:

1) за начинот на земањето, опремањето и чувањето на урнеците од прехранбени продукти и од суровини наменети за производство на прехранбени продукти;

2) за методите по кои ќе се вршат анализите и суперанализите на одделни видови прехранбени продукти и суровини за производство на прехранбени продукти, односно на одделни видови состојини во прехранбените продукти и суровините;

3) за сроковите во кои редовно мораат да се извршат одделни видови анализи и суперанализи.

3. Здравствен надзор над просториите и уредите

Член 60

(кон членот 43 од Законот)

За вршење на здравствениот надзор над просториите во кои се врши производството чувањето или прометот на прехранбените продукти и на суровините наменети за производство на прехранбени продукти, како и над постројките, намештајот, опремата, приборот и над другите уреди што се употребуваат при производството и прометот на прехранбените продукти, надлежни се органите на санитарната инспекција, ако според посебните прописи за вршење на тој надзор во одделни видови стопански организации не се надлежни и органите на ветеринарната инспекција.

4. Здравствен надзор над запослениот персонал**Член 61**

(кон членот 44 од Законот)

Лицата што на своите работни места во производството и прометот на прехранбени продукти доаѓаат во непосреден допир со прехранбени продукти се должни секои шест месеци да се подвргнат на здравствен преглед (повремен здравствен преглед).

Стопанските организации, установите, дуќаните или работилниците што произведуваат или вршат промет на прехранбени продукти се должни да водат евиденција (картотека) за извршените поврмени здравствени прегледи на лицата од претходниот став што се запослени кај нив.

На задолжителни здравствени прегледи подлежат и лицата што се самостојни производители на прехранбени продукти и лицата што самостојно учествуваат во прометот на прехранбени продукти. Овие лица се должни да прибават уверение за здравствениот преглед што е извршен над нив и да ги чуваат уверенијата за прегледите во последната година.

Трошоците во врска со здравствените прегледи од ставот 1 на овој член паѓаат на товар на стопанската организација односно на установата, дуќанот или работилницата во која односните лица се запослени, а лицата од претходниот став самите ги сносат овие трошоци.

Со републички прописи можат да се определат поблиски услови и посебни срокови за извршување на здравствените прегледи за определени случаи.

IV. МЕРКИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ЗАРАДИ ЗАШТИТА НА ЗДРАВЈЕТО НА ГРАЃАНИТЕ**Член 62**

(кон членот 45 од Законот)

Наредбите за извршување на со законот предвидените мерки за обезбедување заради заштита на здравјето на граѓаните ги издаваат органите надлежни за работи на инспекцијата, по правило, во форма на писмено решение, и во смисла на членот 40 од Законот за санитарната инспекција и чл. 62 и 63 од Основниот закон за заштита на добитокот од заразни болести. Во решението мора да се образложи зошто се презема определената мерка за обезбедување.

По исклучок од претходниот став, овластените службеници на органите надлежни за работи на инспекцијата при вршењето на инспекцискиот преглед можат да издадат и усна наредба за извршување на определените мерки за обезбедување.

1) кога опасноста по здравјето или животот на луѓето бара определена мерка за обезбедување да се преземе веднаш, без никакво одлагање;

2) кога постои опасност од прикривање, замена или поништување на предмети или докази, ако мерката за обезбедување не се преземе веднаш без никакво одлагање;

3) кога се во прашање прехранбени продукти што самостојните производители, односно лицата што самостојно учествуваат во прометот, ги пуштаат во промет на пазари или на други јавни места на кои е дозволена трговија со прехранбени продукти.

Во случаите од точ. 1 и 2 на претходниот став издадената наредба се внесува во записникот за извршениот инспекциски преглед, заедно со констатацијата за извршување на наведената мерка.

Во случаите од точката 3 на претходниот став имателот на дуќан, на прехранбен продукт или на предмет на кој се однесува наредбата, има право во рок од три дена од издадената наредба да бара од службеникот на инспекцискиот орган без одлагање да му издаде службена потврда за издадената и извршената наредба. Спекот за приговор и жалба, во случаите кога е побарана потврда, започнува да тече од денот кога му е врачена на потврдата на барателот.

Член 63

(кон членот 46 од Законот)

Кога надлежниот инспекциски орган односно неговиот овластен службеник ќе издаде наредба за

забрана да се пушта во промет или за забрана да се располога со сомнителни прехранбени продукти, е должен да обезбеди прехранбените продукти на кои се однесува наредбата да бидат на голем начин одвоени од другите (со сместување во одделна просторија, во одделни сандаци, садови или обвивки и сл.) и на годин начин да се спречи можноста на нивното пуштање во промет (печатење, пломбирање, обележување со жиг и сл.).

Член 64

(кон членот 47 и 48 од Законот)

Кога со испитување ќе се утврди дека е неисправен прехранбениот продукт за кој може да се претпостави дека се наоѓа на пошироко подрачје на народна република или на целата Југославија, инспекцискиот орган надлежен за донесување решение веднаш да го извести, покрај онај кај кого е најден прехранбениот продукт, уште и проиводителот на прехранбениот продукт, околинскиот санитарен инспекторат на она околина на чие подрачје е произведен прехранбениот продукт и републичкиот санитарен инспекторат, а по потреба и Сојузниот санитарен инспекторат.

Во случаите од претходниот став републичкиот односно Сојузниот санитарен инспекторат е должен да побара од другите санитарни инспекторати и тие да ја применат на нивното подрачје соодветната мерка за обезбедување во поглед на истиот прехранбен продукт.

Член 65

(кон членот 50 од Законот)

Ако со преглед односно со испитување се утврди дека увезените прехранбени продукти се штетни по здравјето, расипани или фалсификувани, или дека нивниот квалитет не им одговара на прописите за квалитетот на прехранбените продукти (член 6 од Законот) органот на инспекцијата што го извршил прегледот ќе му нареди на увозникот неисправните прехранбени продукти да му ги стави на располагање на испраќачот, определувачки и рок во кој мора да се изврши наредбата.

Одредбата од претходниот став важи согласно и за суровините наменети за производство на прехранбени продукти, за кои со преглед односно испитување ќе се утврди дека се хигиенски неисправни (член 12 од Законот).

Ако увозникот не ја изврши наредбата од претходните ставови, органот на инспекцијата што ја издал наредбата ќе ги примени мерките предвидени во членот 48 од Законот за санитарната инспекција.

Член 66

(кон членот 51 од Законот)

Кога овластениот службеник на органот надлежен за работи на инспекцијата при прегледот на прехранбените продукти самиот ќе утврди дека прехранбените продукти се хигиенски неисправни, а опасноста по здравјето или животот на луѓето бара да се понишат прехранбените продукти, ќе му нареди на оној кај кого се нашле прехранбените продукти истите на самото место да ги поништи или по потреба самиот ќе ги поништи, ако вкупната вредност на неисправните прехранбени продукти не го надминува износот од 5.000 динари.

Ако во случаите од претходниот став вредноста на прехранбените продукти го надминува износот од 5.000 динари, службеникот што го извршил прегледот ќе издаде наредба за одземање на прехранбените продукти заради обезбедување и ќе му предложи на стареџината на органот чиј е службеникот тој да донесе решение за поништување на одземените прехранбени продукти.

Член 67

(кон членот 54 од Законот)

На лицата што по наредба од надлежниот орган на санитарната инспекција поради болест ќе бидат отстранети од работите на производството или прометот на прехранбени продукти, а што поради таа

болест не се неспособни за работа, им припаѓа за време додека не им се обезбеди соодветна друга работа во истата стопанска организација надоместок наместо платата, согласно прописите за надоместоките за време на привремен прекид на работата без вина на работникот. Ако на такви лица не може да им се обезбеди соодветна друга работа во истата стопанска организација, а болеста поради која се отстранети од тоа работно место по предвидување ќе трае повеќе од 15 дена, работниот однос се раскинува со редовен отказ.

На лицата што ќе бидат отстранети од своето работно место за тоа што е утврдено дека се башилоносци на определени заразни болести, за време на спреченоста за работа им припаѓа надоместок на место палта според член 22 став 1 точка 5 од Законот за здравственото осигурување на работниците и службениците.

Член 68

(кон членот 55 од Законот)

Одлагањето на извршувањето на наредените мерки за обезбедување може да го дозволи во смисла на членот 43 став 2 од Законот за санитарната инспекција, и органот против чие решение е изјавена жалба, ако по повод на приговорот или жалбата оцени дека предлогот за одлагање на извршувањето е умесен и дека со одлагањето не се создава опасност по здравјето и животот на граѓаните.

V. НАДОМЕСТОК НА ШТЕТАТА

Член 69

(кон членот 57 од Законот)

Средствата за извршување, на обврските настанати според основот на признаените или досудените отштетни барања поради поништените или обезвредените прехранбени продукти за кои со решението што е конечно, е утврдено дека не биле неисправни, должни се да ги обезбедат политичкотериторијалните единици во претсметката на органите надлежни за работи на инспекцијата.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 70

Стопанската организација, установата со самостојно финансирање, општествената организација што врши стопанска дејност, како и одговорното лице во организацијата односно установата, ќе се казни за престап според одредбите од членот 59 на Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти:

1) ако склучи договор за купување поголеми количини прехранбени продукти без претходно испитување на урнеци од прехранбените продукти (член 3 став 1);

2) ако бојоса неисправни прехранбени продукти со цел на прикривање на нивната неисправност (член 9);

3) ако ги примени постапките или употреби средства за конзервирање прехранбени продукти со цел на прикривање нивната неисправност (чл. 14 и 15);

4) ако при рекламирањето на прехранбените продукти употреби цртежи, белези, изрази или називи што би можеле потрошувачот да го доведат во заблуда во поглед на својствата на прехранбениот продукт (член 31);

5) ако во просториите што се употребуваат за производство или промет на прехранбени продукти држат стоки што можат да ги гнасат прехранбените продукти со патогени бактерии или со паразити или што можат на прехранбените продукти да пренесат, отровни состојки или други материји штетни по здравјето (член 35 став 1 точ. 1 и 2);

6) ако трошоците за набавка и одржување на работните облека и обувки ги наплатува од запослените лица.

Ако некое од дејствијата од претходниот став стори лице што е самостоен производител на прехранбени продукти, или друго лице што самостојно учествува во прометот на прехранбените продукти, ќе се казни за прекршок според членот 60 став 1

од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти.

Ако некое од дејствијата од ставот 1 на овој член стори општествена организација што не се занимава со стопанска дејност, ќе се казни за прекршок според членот 60 став 2 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти. За прекршокот ќе се казни по истиот пропис и одговорното лице во општествена организација.

Член 71

Стопанската организација, установата со самостојно финансирање, општествената организација што врши стопанска дејност, како и одговорното лице во организацијата односно установата, ќе се казни за прекршок според членот 61 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти:

1) ако употреби за бојосување прехранбени продукти смеси на природни бои или смеси на вештачки бои што не се претходно регистрирани (член 7 став 1);

2) ако употреби за бојосување прехранбени продукти смеси на природни и вештачки бои (член 7 став 2);

3) ако употреби за конзервирање на прехранбени продукти смеси на хемиски средства што претходно не се регистрирани (чл. 12 и 13);

4) ако за затворање шишиња и други садови при производството на прехранбени продукти употреби неисправни затки, затворачи или капаци (член 19);

5) ако изврши промени во составот или во другите податоци за прехранбените продукти што се регистрирани, и произведува така изменети прехранбени продукти без регистрација на извршените промени (член 28 став 2);

6) ако на кој и да е начин неопозовано истакне дека прехранбениот продукт има лековито својство (член 33);

7) ако врши производство или промет на прехранбен продукт во просторија чиија употреба за таа цел е забранета (член 34 став 1);

8) ако за поништување глоларите или инсектите употреби средства што за таа цел не се одобрени, или ако при употребата на тие средства не обезбеди тие да не дојдат во допир со прехранбени продукти (член 35 став 2), или ако употребата на такви средства им ја довери на лица што за тоа не се стручно оспособени;

9) ако не обезбеди нужни санитарни уреди во објектите во кои се наоѓаат просторите за производство или промет на прехранбени продукти (член 36);

10) ако продава прехранбени продукти во просториите и јавните места определени за продажба на прехранбените продукти (член 38 став 1);

11) ако при производството на прехранбени продукти употреби постројки, намештај, уреди или прибор што не се хигиенски исправни (член 39 и 40);

12) ако за превоз на прехранбени продукти употреби превозни средства што претходно не се исчистени, или ако при превозот, утоварот и истоварот на прехранбени продукти ракува со нив на начинот што не ја обезбедува нивната хигиенска исправност, или ако за таа цел употреби превозни средства во кои инаку се превозат отпадочни материји или друго губре (член 41);

13) ако превозот на леб го врши спротивно на одредбите од членот 42 на оваа уредба, или ако превозот на месо го врши спротивно на прописите наведени во членот 43 став 1 од оваа уредба;

14) ако ги спречува или смеќава запослените лица во посетување на курсеви за збогивање основни знаења за хигиената на прехранбените продукти и за хигиената на производството на прехранбени продукти (член 45);

15) ако на надлежните инспекциски органи не им обезбеди можност за вршење анализи во лабораториумите на својата служба за контрола и испи-

тување на прехранбените производи, или ако ги смеава во тоа (член 49 став 7);

16) ако не обезбеди потребни простории за вршење постојан здравствен надзор над производството на прехранбени производи (член 50 став 1).

Ако некое од дејствијата од претходниот став ќе стори лице што е самостоен производител на прехранбени производи или друго лице што самостојно учествува во прометот на прехранбени производи, ќе се казни за прекршок според членот 62 ст. 1 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи.

Ако некое од дејствијата од претходниот став ќе стори општествена организација што не се занимава со стопанска дејност, ќе се казни за прекршок според членот 62 став 2 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи. За истото дејствие по истиот пропис ќе се казни и одговорното лице во општествената организација.

Член 72

Стопанската организација, установата со самостојно финансирање, општествената организација што се занимава со стопанска дејност, лицето што е самостоен производител на прехранбени производи или друго лице што самостојно учествува во прометот на прехранбени производи, како и одговорното лице во организацијата или установата, — ќе се казни за прекршок според членот 63 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи:

1) ако пушти во промет бои за бојосување прехранбени производи без оригинално пакување или без пропишаната ознака (член 10);

2) ако за пакување прехранбени производи во случаите од членот 18 став 1 од оваа уредба употреби хартија што веќе била употребувана (член 18);

3) ако податоците во декларацијата на прехранбениот продукт не ги означат на пропишаниот начин (член 21);

4) ако прехранбените производи ги стави во излог незаштитени од гнасење и расипување (член 32);

5) ако просториите во кои се врши производството или прометот на прехранбени производи не ги снабде со потребен прибор за одржување на чистотата или личната хигиена (член 34 став 2);

6) ако во просториите што се употребуваат за производство или промет на прехранбени производи држи стоки што можат да ги изгнатат прехранбените производи со нечистотата или со непријатна мириза (член 35 став 1 точ. 3 и 4);

7) ако во просториите во кои се врши производство или промет на прехранбени производи држи животни, или ако дозволи во тие простории да се воведат животни (член 35 став 3);

8) ако во просториите во кои се врши производство или промет на прехранбени производи или во нивната непосредна околина не ја одржува чистотата според основните барања на хигиената (член 37);

9) ако превозот на помали количини прехранбени производи во локалниот промет не го врши во соодветна нарочна амбалажа што го заштитува прехранбениот продукт од гнасење (член 43 став 2);

10) ако на лицата што поради определените болести ќе бидат отстранети од своите работни места во производството на прехранбени производи ќе им ја ускрати исплатата на надоместок (член 67 став 1).

Ако некое од дејствијата од претходниот став ќе стори општествена организација што не врши стопанска дејност, ќе се казни за прекршок според членот 66 од Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи. За истото дејствие ќе се казни со иста казна и одговорното лице во општествената организација.

Член 73

Административно-казнената постапка по прекршоците од членот 70 став 2 и чл. 71 и 72 од оваа уредба се води според одредбите од Основниот закон за прекршоците.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 74

Одредбите од членот 1—6 (освен на ставот 1 од членот 3) чл. 9, 14, 15, 18 ст. 1, чл. 27—30, чл. 35, 37, 39, 41, 43, 44, 47, 48, 51, 59, 60, 62—68 од оваа уредба ќе се применуваат од 18 јули 1956 година, како ден определен за почеток на примената на Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените производи.

Одредбите од членот 3 став 1, членот 7, 8, 19, 20, 23, 24, 31—34, 38, 40, 46, 52, 61 од оваа уредба ќе се применуваат од 1 октомври 1956 година.

Одредбите од чл. 10—13, 16 и 17, чл. 18 ст. 2 и 3, чл. 21, 22, 25, 26, 36, 42, 45, 49, 50, 53—58 и 69 од оваа уредба ќе се применуваат од 1 јануара 1957 година.

Член 75

Дозволите за улична продажба на прехранбени производи издадени од надлежните органи според поранешните прописи остануваат во сила до донесувањето на републичките прописи предадени во членот 38 од оваа уредба, но најдоцна до 31 декември 1956 година.

Член 76

Поблиски прописи за примена на оваа уредба ќе донесува, по потреба, Секретаријатот за народно здравје на Сојузниот извршен совет.

Член 77

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 315

17 јули 1956 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

414

Врз основа на одредбата од главата XV и ставот 2 одделот 15 главата XXV на Сојузниот општествен план 1956 година, Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ФОНДОТ НА ОБРТНИТЕ СРЕДСТВА НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

I. Основни одредби

Член 1

Кај стопанските организации се формира фонд на обртните средства заради обезбедување обртни средства за вршење процесот на производството, услугите и прометот.

Член 2

Фондот на обртните средства на стопанската организација е општествен фонд од наменски карактер со кој управуваат работните колективи според одредбите од оваа уредба, општествениот план и другите прописи.

Член 3

Фондот на обртните средства се формира од средствата на добивката на стопанската организација.

Кај стопанските организации кои според прописите за распределба на вкупниот приход не ја пресметуваат добивката, фондот на обртните средства се формира од нивниот доход.

Фондот на обртните средства на стопанската организација може да се формира и од дотацијата што ја дава политичко-територијалната единица или други стопански, општествени и задружни организации во смисла на важечките прописи.

Кога стопанска организација со цел на обезбедување обртни средства користи инвестиционен заем според прописите за заемите за инвестиции, фондот на обртните средства на таа стопанска организација се зголемува за износот на положените отплати кај банката.

Член 4

Стопанската организација и одговара на општествената заедница за номиналната вредност на фондот на обртните средства.

Секое намалување на номиналниот износ на фондот на обртните средства стопанската организација е должна да и го надомести на општествената заедница, ако со оваа уредба не е предвидено поинаку.

Член 5

Промени во височината на фондот на обртните средства можат да се вршат само во склад со одредбите од оваа уредба.

Со управен акт не може на стопанските организации ни времено ни трајно да им се одземе односно намали фондот на обртните средства.

Член 6

Стопанската организација е должна да и плаќа на општествената заедница придонес во вид на интерес на фонд на обртните средства.

Член 7

Надзор над користењето на средствата на фондот на обртните средства на стопанските организации вршат финансиските инспекторати и другите овластени органи.

II. Користење средствата на фондот на обртните средства

Член 8

Стопанската организација може да користи средства од фондот на обртните средства заради вложување: во запаси на сировини, материјали, амбалажи, ситен инвентар и полупроизводи и производство во тек и готови производи (стоки), односно во побарувања од други за продадената стока или извршените услуги, како и во хартии од вредност и во готови пари.

Средствата на фондот на обртните средства не можат да се користат за набавка на основни средства ниту за други цели што не се наведени во претходниот став.

Член 9

Ако стопанската организација во фондот на обртните средства има поголем износ на средства отколку што е потребно за редовното работење на таа стопанска организација, вишокот на средствата може да го пренесе во својот резервен фонд.

Одлука за пренесување на средствата од фондот на обртните средства во резервниот фонд во смисла на претходниот став, донесува работничкиот совет на стопанската организација. Овие средства стопанската организација не може да ги употреби за зголемување на фондот на обртните средства.

Сојузниот државен секретар за работи на финансите ги определува условите под кои средствата на фондот на обртните средства можат да се пренесат во резервниот фонд на стопанската организација.

Член 10

Стопанската организација не може на товар на фондот на обртните средства да врши отпис на загубата настаната во нејзиното работење.

Член 11

Евиденцијата за состојбата и промените на фондот на обртните средства се води во книговодството на стопанската организација и кај банката кај која стопанската организација има жиро сметка.

III. Придонес на фонд на обртните средства

Член 12

Стопанската организација плаќа како придонес за општествената заедница интерес на износ на средствата на фондот на обртните средства. Височината на интересот се утврдува со сојузниот општествен план.

Пресметувањето на интересот од претходниот став се врши на начинот и во сроковите што важат за плаќањето на интересот на основни средства.

Член 13

Како основа за пресметување на интерес служи износот на средствата на сметката на фондот спрема состојбата во книговодството на стопанската организација на денот кога стасува обврската за плаќање на придонесот.

Член 14

Интересот на средствата на фондот на обртните средства стопанските организации го уплатуваат во

општествените инвестициони фондови во кои спрема важечките прописи ги уплатуваат интересите на основни средства.

Сојузниот државен секретар за работи на финансите ќе пропише во кои општествени инвестициони фондови го уплатуваат интересот на износ на фондот на обртните средства оние стопански организации што се ослободени од плаќањето на интересот на основни средства.

Интересот на износот на средствата на фондот на обртните средства што стопанската организација го вложила во тој фонд од средствата на самостојно располагање, се уплатува во корист на фондот на обртните средства на таа стопанска организација.

Одредбите од претходниот став ќе се применуваат и на средствата за самостојно располагање што стопанските организации ги внесле во фондот на обртните средства според важечките прописи а пред влегувањето во сила на оваа уредба.

IV. Надзор над користењето на средствата од фондот на обртните средства

Член 15

Финансиските инспекторати и други овластени органи контролираат особено дали стопанската организација:

- 1) ја одржува вредноста на фондот на обртните средства во номинална височина;
- 2) наменски ги користи средствата на фондот на обртните средства;
- 3) уредно и правилно го плаќа интересот на износот на фондот на обртните средства;
- 4) уредно и правилно ја води евиденцијата за состојбата и промените на фондот и за тоа и доставува извештај на банката.

Член 16

Финансиските инспекторати и други овластени органи, вршејќи контрола во смисла на претходниот член, ќе постапат согласно одредбите од чл. 61—69 на Уредбата за управување со основните средства на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/53, 25/54, 32/54, 7/55, 35/55 и 11/56).

V. Доделување почетен фонд на обртните средства на стопанските организации

Член 17

Стопанските организации што до денот на влегувањето во сила на оваа уредба започнале со редовно работење или се наоѓаат во опитно производство, добиваат од општествената заедница почетен износ на фондот на обртните средства (во наглаголниот текст: почетен фонд на обртните средства).

Вкупниот износ на средствата што ќе им се доделат на стопанските организации во смисла на претходниот став, како и начинот за утврдување на височината на почетниот фонд на обртните средства на стопанските организации, ги утврдува Сојузниот извршен совет.

Сојузниот извршен совет може да пропише посебен начин за утврдување височината на почетниот фонд на обртните средства за претпријатијата што на денот на влегувањето во сила на оваа уредба се водат како претпријатија во изградба.

Член 18

За давање почетниот фонд на обртните средства на стопанските организации ќе се употребат средствата од Општиот фонд на обртните средства на стопанските организации кај Народната банка.

Ако при давањето на почетниот фонд на обртните средства на стопанските организации, се утврди дека постои разлика меѓу вкупниот износ утврден според членот 17 од оваа уредба и износот на Општиот фонд на обртните средства на стопанските организации, Народната банка ќе ја задолжи федерацијата за таа разлика.

Со сојузниот општествен план се определува начинот за отплатување долгот на федерацијата од претходниот став и учеството на фондовите и средствата на политичко-територијалните единици и на стопанските организации во отплатувањето на тој долг.

Член 19

Во почетниот фонд на обртните средства на стопанските организации кои на денот на влегувањето во сила на оваа уредба се наоѓаат во опитно производство, ќе се внесат средствата што ги добиле тие стопански организации од оснивачот без обврска за враќање.

Член 20

Почетниот износ на фондот на обртните средства од членот 17 на оваа уредба им се предава на управување на стопанските организации со посебен акт на народниот одбор на околицата кој е надлежен според седиштето на стопанската организација. Сојузниот односно републичкиот државен секретар за работи на финансите може да ги определи стопанските организации на кои ова предавање тој ќе им го изврши.

Член 21

Сојузниот извршен совет ќе го пропише посебниот начин за давање на почетниот фонд на обртните средства на задругите.

VI. Казнени одредби**Член 22**

Со парична казна до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап стопанската организација ако фондот на обртните средства го користи за ненаменски цели или ако врши промени во височината на фондот на обртните средства спротивно од одредбите на оваа уредба.

Член 23

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за стопански престап стопанската организација:

1) ако не ја води уредно и правилно евиденцијата за состојбата и за промените на фондот на обртните средства;

2) ако не и доставува на банката редовно извештај за настанатите промени во состојбата на фондот на обртните средства.

Член 24

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за стопански престап одговорното лице во стопанската организација што ќе стори некое од дејствијата од чл. 22 и 23 на оваа уредба.

Член 25

Од стопанските организации што со стопански престап ќе прибават за себеси имотна корист, ќе се одземе целокупниот износ на така прибавената корист.

Член 26

Стопанските организации што во пропишаниот срок не ќе го платат придонесот на фондот на обртните средства, покрај придонесот плаќаат и затезен интерес по нормата од 12% годишно на неплатениот износ на придонесот.

Член 27

Постапката за изрекување на паричната казна од чл. 22 и 23 поради повреда на одредбите од оваа уредба и за одземање на користа од членот 25 на оваа уредба, се започнува според одредбите од Законот за јавното обвинителство.

Пријавите од претходниот став му се поднесуваат на надлежниот јавен обвинител. Изрекувањето на паричната казна и одземањето на имотната корист го врши надлежниот стопански суд. Изрекувањето на паричната казна според одредбите од чл. 22 и 23 и на паричната казна од членот 24 на оваа уредба, како и на мерките од чл. 25 и 26 на оваа уредба, спема стопанските организации не го исклучуваат изрекувањето на казната според одредбите од Кривичниот законик спема одговорните лица, ако утврдената неправилност претставува кривично дело.

Член 28

Постапката по стопанските престапи се води според одредбите од Законот за стопанските судови.

Ако со одредбите од оваа уредба и со Законот за стопанските судови не е поинаку предвидено, на стопанските престапи поради повреда на одредбите од оваа уредба, како и на постапката што се води по тие престапи согласно ќе се применуваат одредбите од чл. 78—83 од Уредбата за управување со

основните средства на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 52/53).

Член 29

Износите на паричните казни од чл. 22—24, износот на одземената имотна корист од членот 25 и затезниот интерес од членот 26 на оваа уредба ги товарат средствата за самостојно располагање на стопанските организации.

VII. Завршни одредби**Член 30**

Сојузниот извршен совет ќе ја пропише нормата по која се плаќа интересот на средствата на Фондот на обртните средства во 1956 година.

Член 31

Се овластува сојузниот државен секретар за работи на финансите да донесе поблиски прописи за спроведување на оваа уредба.

Член 32

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 286

12 јули 1956 година

Београд

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

415.

Врз основа на одделот II од Одлуката за потврда на уредбите на Сојузниот извршен совет и за натамошната работа на приготвување закони за стопанскиот систем („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 8/54), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА**ЗА КРАТКОРОЧНИТЕ КРЕДИТИ****I. Основни одредби****Член 1**

Краткорочните кредити (во натамошниот текст: кредитите) ги одобруваат Народната банка, другите банки и штедилниците (во натамошниот текст: банките).

Како краткорочни кредити во смисла на оваа уредба се сметаат, по правило, кредитите чиј срок за враќање не е подолг од една година.

По исклучок, кај потрошувачките кредити и определени видови кредити срокот за враќање може да биде подолг од една година.

Член 2

Банката ги одобрува кредитите од претходниот член од присобраните парични средства, од средствата на своите фондови, како и од средствата добиени преку кредити.

Банките добиваат кредит од Народната банка и од други банки што се овластени да им даваат кредити на банките.

Член 3

Банката може средствата вложени кај неа без отказан срок (обврски по видување), како и средствата вложени со отказан срок до една година, да ги употребува исклучиво за краткорочно кредитирање.

По исклучок, банката може определен процент од средствата присобрани од штедни влогови и од средствата на амортизационите фондови да употребува за долгорочно кредитирање.

Височината на процентот од претходниот став ја утврдува сојузниот државен секретар за работи на финансите.

Одредбите од овој член не се однесуваат на Народната банка.

Член 4

Банката ги одобрува кредитите во смисла на оваа уредба за определена намена односно за определена работа.

Поднесеното барање за кредит мора да биде документирано на начинот што ќе го определи банката.

Член 5

Банката може од подносителот на барањето за кредит да бара соодветна документација со цел за

гласања на работењето на барателот на кредитот, за проверка на неговата кредитна способност и на рентабилноста на работата за која го бара кредитот.

За одобрување на кредити банката може да распишуваат конкурси. Условите за учество на конкурсите, како и условите под кои ќе се изврши распределбата на определените износ на средствата, ги утврдува управниот одбор на банката.

Член 6

Банката е должна при донесувањето на одлука за одобрување кредитот да се придржува за смерницата и мерките донесени од страна на Сојузниот извршен совет.

Член 7

Одобрувањето на кредитот банката може да го услови со барање барателот на кредитот претходно да даде потребни обезбедувања предвидени со оваа уредба и со посебни прописи.

Банката определува кој вид обезбедување е должен да поднесе барателот на кредитот за барателот кредит.

Член 8

Корисникот на кредитите е должен средствата од кредитите добиени според одредбите од оваа уредба, да ги употреби само за целите за кои му се дадени.

Член 9

На кредитите добиени според одредбите од оваа уредба корисникот на кредитите и' плаќа на банката интерес.

Прописите за интересните норми ги донесува Сојузниот извршен совет.

Член 10

Меѓусебните права и обврски на банката и на корисникот на кредитот се утврдуваат со договорот за кредит, кој мора да биде склучен писмено.

Член 11

Банката има право на контрола над користењето на кредитите.

II. Услови за одобрување и користење на кредитите

Член 12

Стопанските организации што ќе и' поднесат на банката барање за одобрување кредити, мораат да ги исполнуваат следниве услови:

- 1) да имаат редно и ажурно книговодство според прописите за книговодството на стопанските организации;
- 2) да имаат средено финансиско работење и уредно да им одговараат на своите обврски;
- 3) во се' да се придржуваат за обврските во поглед на управувањето со фондот на обртните средства и неговото користење, согласно одредбите од Уредбата за фондот на обртните средства на стопанските организации.

Член 13

Банките што не ги исполнуваат условите од точ. 1 или 2 на членот 12 од оваа уредба и кај кои со анализа на нивното работење ќе се утврди дека не одржуваат ликвидност на пласманот и на средствата, не можат да добијат кредит од Народната банка.

Член 14

Банка може одобрувањето кредити на банките да го услови и со гаранција од политичко-територијалните единици како и со давање други обезбедувања.

Член 15

Другите баратели на кредит, што не се наведени во чл. 12 и 13 од оваа уредба, се должни за да им се одобри кредит да ги исполнат условите што ќе ги определи банката во согласност со сојузниот државен секретар за работи на финансиите.

Член 16

Сојузниот извршен совет може за определени категории корисници на кредити и видови кредити да пропише посебни услови во поглед на одобрувањето и користењето на кредитот.

III. Интерес

Член 17

Височината на интересната норма според која корисникот на кредитот го плаќа интересот на

кредитите кај банката, ја утврдува во границите определени со прописите за интересните норми управниот одбор на банката која го одобрува кредитот.

Член 18

Начинот и рокот за плаќање на интересот се определуваат во договорот за кредит.

Член 19

На кредитот што не ќе го врати во рокот, корисникот на кредитот е должен, покрај редовниот договорен интерес, да и' плаќа на банката затезен интерес.

Височината на затезниот интерес од претходниот став ја утврдува управниот одбор на банката според прописите за интересните норми.

IV. Гаранција

Член 20

Обезбедувањата по краткорочните кредити можат да бидат во вид на гаранција или во вид на определен износ парични средства.

Член 21

Гаранции по краткорочните кредити можат да даваат политичко-територијалните единици, здружбите, општествените и стопанските организации, како и банките.

Со гаранцијата се обврзува давателот на гаранцијата написмено дека од свои средства ќе ги намира обврските по договорот за кредит ако корисникот на кредитот не им одговора на обврските од тој договор.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да пропише дека гарантот за определен износ во готово. Овој износ се утврдува во процент од износот на одобриениот кредит.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите ги пропишува најниските и највисоките проценти од претходниот став. Во границите на овие проценти управниот одбор на Главната централа на Народната банка ја определува височината на процентот за одделни видови кредити што ќе се применува кај сите банки.

Износот што гарантот го полага во готово банката може да го употреби за наплата на дадениот кредит, ако кредитот не биде вратен во договорениот срок.

Член 22

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да пропише, по одделни видови кредити барателите на кредитите да и' полагаат на банката определен износ средства. Овој износ се утврдува во процент од износот на одобриениот кредит.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите го пропишува највисокиот и најнискиот процент од претходниот став. Во границите на овие проценти управниот одбор на Главната централа на Народната банка ја определува височината на процентот што ќе се применува кај сите банки.

Износот што барателот на кредитот го полага во готово, банката може да го употреби за наплата на дадениот кредит ако кредитот не биде вратен во договорениот срок.

V. Контрола на користењето на кредитот

Член 23

Банката има право пред да го одобри кредитот, заради оценување на кредитната способност и проверување на поднесената документација од барателот на кредитот, како и во текот на користењето на кредитот, да врши преглед на книгите и на целокупното работење на барателот односно корисникот на кредитот.

Член 24

Корисникот на кредитот е должен на банката да и' овозможи контрола на користењето на кредитот во смисла на претходниот член.

Член 25

Корисникот на кредитот е должен на банката преку која го врши редовното работење и кај која

го користи кредитот, периодичните книговодствени состојби и годишната завршна сметка, како и документацијата што ќе ја определи банката, да и ги доставува на начинот и во сроковите што се определени со посебни прописи односно во сроковите што ќе ги определи банката.

VI. Казнени мерки

Член 26

Со парична казна до 1.000.000 динари ќе се казни за стопански престап банката ако паричните средства ги употреби спротивно од одредбите на членот 3 од оваа уредба.

Член 27

Со казната од претходниот член ќе се казни за стопански престап стопанска, задружна или општествена организација:

- 1) ако го користи кредитот за целите за кои не и е одобрен;
- 2) ако на банката не и овозможи да ги прегледа книгите и нејзиното работење на самото место со цел за контрола на кредитот.

Член 28

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни за стопански престап стопанска, задружна или општествена организација ако периодичната пресметка и годишната завршна сметка не и ги достави на банката на начинот и во сроковите што се определени со посебни прописи.

Член 29

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за стопански престап од чл. 26, 27 и 28 на оваа уредба и одговорното лице во банката односно кај корисникот на кредитот, како и физичкото лице што е корисник на кредитот.

Примената на мерките од овој член не го исклучува изрекувањето на казни спрема одговорното лице според одредбите од Кривичниот законик, ако утврдената неправилност претставува кривично дело.

Член 30

Износите на паричните казни од чл. 26—29 и затезниот интерес од чл. 19 на оваа уредба ги товарат средствата на фондовите со кои самостојно располага корисникот на кредитот.

Член 31

На повредите на одредбите од оваа уредба од чл. 26—29, како и на постапката што се води по тие престапи, согласно ќе се применуваат одредбите од чл. 78—83 од Уредбата за управување со основните средства на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 52/53).

VII. Завршни одредби

Член 32

Упатствата што Народната банка ги издава со цел за спроведување смерниците на Сојузниот извршен совет во врска со одобрувањето на краткорочните кредити се задолжителни за сите банки.

Член 33

Со денот на почетокот на примената на оваа уредба престануваат да важат:

- 1) Уредбата за кредитите за обртни средства и за други краткорочни кредити („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 4/54, 32/54, 54/54, 14/55, 54/55 и 32/55), со тоа што остануваат во сила одредбите од главата IV на таа уредба и чл. 1 и 3 од Уредбата за измени на Уредбата за кредитите за обртни средства и други краткорочни кредити („Службен лист на ФНРЈ“, 4/53 и 14/55);

- 2) Одлуката за одделниот начин и за условите за давање кредити за дополнителни обртни средства на определени категории стопански организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 29/54 и 22/56).

Остануваат во сила следниве прописи донесени врз основа на Уредбата за кредитите за обртни средства и други краткорочни кредити:

- 1) Одлуката за кредитирање на индивидуалните земјоделски производители, со нејзините измени и дополненија („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27/54) во поглед на одобрувањето на кредитите што имаат карактер на потрошувачки кредити;

- 2) Одлуката за давање кредити за дополнителните обртни средства на апотеките и здравствените установи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 32/54);

- 3) Одлуката за контрахирање земјоделски производи со давање аванс и други погодности на земјоделските производители („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 33/54);

- 4) Одлуката за депонирање гарантни износи од страна на давателите на гаранции по краткорочните кредити („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/55);

- 5) Одлуката за депонирање гарантни износи од страна на стопанските организации по кредитите за дополнителните обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/55);

- 6) Одлуката за ослободување некои категории стопански организации од обврската за депонирање гарантни износи по кредитите за дополнителните обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/55, 14/56 и 23/56);

- 7) Одлуката за височината на гарантните износи по определените видови кредити за дополнителните обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 36/55);

- 8) Одлуката за дополнување на Одлуката за ослободување некои категории стопански организации од обврската на депонирање гарантни износи по кредитите за дополнителни обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 14/56);

- 9) Уредбата за давање потрошувачки кредити на работниците, службениците и на другите определени категории корисници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 36/55).

Член 34

Поблиски прописи за спроведување на оваа уредба може, по потреба, да донесува сојузниот државен секретар за работи на финансите.

Член 35

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 314

17 јули 1956 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

416.

Врз основа на одделот II од Одлуката за потврда на уредбите на Сојузниот извршен совет и за натамошната работа на приготвување закони за стопанскиот систем („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 8/54), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА УРЕДБАТА ЗА ЗАЕМИТЕ ЗА ИНВЕСТИЦИИ ВО СТОПАНСТВОТО

Во Уредбата за заемите за инвестиции во стопанството („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 4/54, 35/54 и 54/55) се вршат измени и дополненија, така нејзиниот пречистен текст ќе гласи:

УРЕДБА

за заемите за инвестиции

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Договарањето на заеми и работењето по заемите за финансирање на инвестициите го вршат Југословенската инвестициона банка и другите банки што се овластени за тоа со посебни сојузни прописи.

Член 2

Банките договараат заеми за инвестиции:

- 1) со стопанските претпријатија и нивните единици и здруженија, со задругите и нивните сојузи, со банките, со коморите и со другите општествени организации, со уставите со самостојно финансирање и со политичко-територијалните единици — за стопански и нестопански инвестиции;

2) со станбените заедници и куќните совети — за станбена и комунална изградба;

3) со земјоделците, занаетчиите и други лица овластени за вршење одделни дејности — за вршење на нивната дејност;

4) со физичките лица — за станбената изградба.

Член 3

Заемите се договараат:

1) од општествените инвестициони фондови;

2) од фондовите за кредитирање на станбената изградба;

3) од средствата на буџетите издвоени за инвестиции;

4) од другите фондови и средства, ако со сојузни прописи е предвидено договарање на заем од тие фондови односно средства;

5) од слободните долгорочни банкарски средства според важечките сојузни прописи.

Заемите од точ. 3, 4 и 5 од претходниот став се договараат преку општествените инвестициони фондови, ако со сојузни прописи не е определено поинаку.

Ануитетите по заемите од средствата од точ. 3 и 4 став 1 од овој член се уплатуваат во корист на општествените инвестициони фондови, и тоа за општите цели за кои служат фондовите и средствата од кои се договорени заеми, ако органот од членот 4 на оваа уредба не определи поинаку.

Член 4

Договарање на заеми за инвестиции од општествените инвестициони фондови се врши според одредбите од оваа уредба. Смерниците и условите за договарање заеми за инвестиции од средствата на соодветните општествени инвестициони фондови ги определуваат народните одбори односно извршните совети или органите што за тоа тие ќе ги овластат, во границите на сојузните прописи.

Договарањето на заеми од средствата на фондовите за кредитирање на станбената изградба се врши според посебните прописи за договарање заеми од средствата на тие фондови, ако со оваа уредба не е определено поинаку (чл. 9 и 36).

Договарањето на заеми од средствата на други фондови предвидени во членот 3 точка 4 од оваа уредба преку општествените инвестициони фондови се врши на начинот и под условите што ќе ги определи органот на управувањето со фондовите од кои ќе се даваат средствата во согласност со народниот одбор или извршниот совет чии се тие фондови. Народниот одбор односно извршниот совет може да го овласти органот на управувањето со фондот од кој се договараат средствата самиот да ги определуваат корисникот, начинот и условите за договарање заеми од овие фондови или за тоа да овласти друг орган.

Ако заемите се договараат од средствата на буџетите издвоени за инвестиции или од други средства предвидени во членот 3 точка 4 од оваа уредба преку општествените инвестициони фондови, давателот на овие средства може да ги определи корисникот, намената и условите за договарање на заемот.

Ако органот на управувањето со фондот односно давателот на средствата од ст. 3 и 4 на овој член не ќе го утврди начинот или условите за договарањето на заемот, банката ќе ги договара заемите според прописите од оваа уредба што се однесуваат на договарањето на заеми од општествените инвестициони фондови.

Член 5

Заемите за инвестиции во стопанството од средствата на општествените инвестициони фондови се договараат преку конкурс. Овие заеми можат да се договараат и без конкурс кога е тоа со одредбите од оваа уредба или со други сојузни прописи определено.

Поблиските услови за договор на заемите од претходниот став ги определува банката во согласност со органот од членот 4 став 1 од оваа уредба.

Барањата за заеми за инвестиции во стопанството од ставот 1 на овој член можат да ѝ се поднесуваат на банката секогаш, независно од тоа дали е распишан конкурс.

На заемобарателите кои барањето за заем за целите за кои е распишан конкурсот го поднеле во рокот предвиден со конкурсот, ако ги исполнуваат условите за договарање на заемот, банката ќе им стави на располагање заем во годината за која е распишан конкурсот.

Со заемобарателите што поднесле барање за заем за целите за кои заемите се договараат без конкурс банката ќе договори заем ако ги исполнуваат предвидените услови.

Член 6

Заемите за нестопански инвестиции се договараат без конкурс, а можат да се договараат и преку конкурс.

Член 7

Договарањето на заемот банката може да го услови со давање гаранција за исплата на заемот.

Гаранцијата е обврска од гарантот дадена во писмена форма дека од своите средства ќе ги намери обврските на корисникот на заемот по договорот за заем, ако корисникот на заемот не им одговара на обврските од тој договор.

Гаранцијата ја даваат политичкотериторијалните единици или стопанските, друштвоите односно општествените организации. Ако банката смета дека приходите на органот односно на организацијата што од заемобарателот ѝ се понудени за гарант не даваат достаточна обезбедување за заем, банката може да го услови договарањето на заем со гаранција од друг орган односно организација.

Член 8

Корисникот на заемот односно гарантот за исплатата на заемот е должен да положи кај банката определен износ на име гаранција (гарантен износ), ако со сојузни прописи не е определено поинаку.

Гарантниот износ служи за обезбедување дека инвестициониот објект ќе биде завршен во границите на договорениот заем и во определените рок.

Од гарантниот износ банката може да ги наплати:

- 1) разликата меѓу фактичните и претсметковните трошоци на инвестиционите работи;
- 2) ануитетите стасани пред завршетокот на објектот.

Гарантот има право да договори со лицето за кое гарантира одделни права на надзор над користењето на заемот и над објектот за кои дал гаранција односно за кои положил гарантен износ.

Член 9

Банката е должна, пред почетокот на користењето на заемот, да издвои од средствата на заемот на посебна сметка определен износ на име депозит, ако со сојузни прописи не е определено поинаку.

Ако корисникот на заемот учествува во трошоците на инвестициите и со сопствени средства, е должен на име депозит да положи сразмерен дел од тие средства.

Депозитот служи за обезбедување исплатата на извршените работи.

Корисникот на заемот може да дава налози за исплата на извршените инвестициони работи на товар на депозитот дури откако ќе ги намери сите обврски до височината на вредноста на инвестиционите работи што не била покриена со депозит.

Одредбите од овој член ќе се применуваат и на заемите што се договараат од средствата на фондовите за кредитирање на станбената изградба.

Член 10

Народниот одбор или извршниот совет може да определи како услов за договарање заеми за инвестиции корисниците на заемот да учествуваат во вкупните трошоци на инвестициите со сопствени средства во определен износ (чл. 37—39).

Член 11

Од средствата на општествениот инвестиционен фонд на една политичкотериторијална единица можат да ѝ се одобруваат заеми на друга политичкотериторијална единица во корист на општествениот инвестиционен фонд на таа политичкотериторијална единица.

Од општествените инвестициони фондови можат да се договараат заеми и со банките заради до-

говарање заеми за определени цели.

Средствата од овој член можат да се употребат за договарање заеми само за инвестиции од иста намена за кои биле предвидени во фондот од кој е даден заемот.

Член 12

Заемите за инвестиции можат да се користат само за целите предвидени во договорот за заемот.

Член 13

Корисникот на заемот и банката склучуваат договор за заемот кога се исполнети сите услови предвидени со оваа уредба и со прописите што ќе се донесат врз основа на оваа уредба.

Член 14

Сојузниот извршен совет може за објектите од општо значење за стопанството на земјата да определи посебни услови и постапка за договарање на заемите.

II. ДОГОВАРАЊЕ НА ЗАЕМИТЕ

1. Услови и начин за договарање на заемите за стопански инвестиции

Член 15

Заемите за стопански инвестиции се договараат во врска со изградба, проширување и реконструкција на стопански организации, и тоа:

- 1) за трошоците за студии и истражувања;
- 2) за оснивачките трошоци;
- 3) за основните средства предвидени според прописите за управување со основните средства на стопанските организации;

4) за обртните средства потребни за редовно работење на стопанската организација.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да пропише заеми за стопански инвестиции да се договараат и за потребите на други организации што работат како стопански организации.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да пропише кои трошоци се сметаат како трошоци за студии и истражувања односно оснивачки трошоци.

Член 16

Заемите се договараат врз основа на барањето, кое содржи:

- 1) цел за која се бара заемот;
- 2) височина на заемот;
- 3) височина на траншите по години;
- 4) износ на сопствените средства со кои заемобарателот учествува во трошоците на инвестициите;
- 5) интересна норма и срок за исплата што ги нуди заемобарателот;
- 6) срок на почетокот и срок на завршетокот на работите, како и ден од кога започнува да тече рокот за отплатување на заемот;
- 7) означување на износот на сите долгорочни обврски на заемобарателот и износ на годишните интереси и отплати по тие обврски.

Ако за заемот се бара гаранција, заемобарателот е должен по барање од банката да даде податоци за вкупниот износ на преземените гаранции од страна на гарантот и на сите долгорочни обврски на гарантот.

Член 17

Заемобарателот е должен кон барањето за заем да поднесе:

- 1) инвестиционен елаборат со кој, покрај останалото, се докажува:
 - а) дека од средствата на заемот и од средствата со кои учествувал заемобарателот во трошоците на инвестициите се осигурува потполно довршување на инвестициониот објект за кој се бара заем;
 - б) дека со бараните обртни средства се обезбедува редовно работење на стопанската организација;
 - в) дека од приходите за кои се предвидува дека ќе се остварат со извршените инвестиции ќе може да се врати заемот и да се плати интересот;
- 2) доказ дека се обезбедени средства за положување гарантен износ (член 8) и за учество во трошоците на инвестициите (член 10).

Член 18

Инвестициониот елаборат што се поднесува кон барањето за заем треба да содржи:

1) инвестициона програма одобрена од надлежниот орган;

2) идеен проект на градежните објекти со предмет и претметка;

3) спецификација на опремата со претметка.

По предлог од Југословенската инвестициона банка сојузниот Државен секретаријат за работи на финансиите ќе пропише во кои случаи заемобарателите можат да поднесат друга документација место инвестиционен елаборат, односно во кои случаи не се должни да го поднесат инвестициониот елаборат. Документацијата што заемобарателите ќе ја поднесат во овој случај место инвестициониот елаборат ги има истите правни последици како да е поднесен инвестиционен елаборат.

Член 19

Банката ќе ги земе во обзир барањата за заем од заемобарателите од членот 2 точката 1 на оваа уредба, ако се кредитно способни.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да го пропише начинот за утврдување на кредитната способност на заемобарателите.

Ако заемобарателот не е кредитно способен, банката може да го договори заем само со гаранција од политичко-територијалните единици односно од стопанските, задружните или општествените организации, а кога заемобарателот е политичко-територијална единица — само со гаранција од друга политичко-територијална единица.

Ако заем бара политичко-територијална единица за нестопански инвестиции што се финансираат од буџетот, банката ќе го земе во обзир барањето за заем ако покрај условите од ставот 1 на овој член се исполнети и условите за задолжување предвидени со одредбите од Основниот закон за буџетите.

Член 20

Банката ќе ги земе во обзир барањата за заем на земјоделците, занаетчиите и другите лица овластени за вршење одделни дејности само ако по оценката од банката овие заемобаратели се кредитно способни.

Договарањето на заемот од претходниот став банката може да го услови и со давање гаранција, која се утврдува спогодбено меѓу банката и заемобарателот.

Член 21

За заемите што во смисла на одредбите од оваа уредба се договараат преку конкурс, одлуката за распишување на конкурсот ја донесува банката во согласност со органот надлежен според членот 4 од оваа уредба.

Со одлуката за распишување на конкурсот се утврдува:

- 1) од кои средства се договараат заеми;
 - 2) за која цел се договараат заеми;
 - 3) кој има право да учествува на конкурсот;
 - 4) условите што заемобарателот мора да ги исполни за добивање на заемот. Овие услови се утврдуваат согласно одредбите од оваа уредба и од другите важечки прописи;
 - 5) рокот за поднесување на барањето за заем.
- Одлуката за распишување на конкурсот мора да се објави, и тоа:

- 1) кога се договараат заеми од Општиот инвестиционен фонд — во „Службен лист на ФНРЈ“;
- 2) кога се договараат заеми од инвестициониот фонд или од други средства на народните републики односно на автономните единици — во службениот весник на народната република односно на автономната единица;
- 3) кога се договараат заеми од инвестиционите фондови или од други средства на околиите или општините — со јавно огласување на обичаен начин.

Од објавувањето на огласот до денот што е определен како срок за поднесување на барањето мора да поминат најмалку 15 дена.

Член 22

Заемот се договара со заемобарателите што ги исполниле сите услови предвидени со одлуката за

распишување на конкурсот и дале најповолни понуди.

Како мерила за утврдување кои понуди се најповолни на конкурсот, служат:

- 1) височината на понудената интересна норма;
- 2) височината на понуденото учество со сопствени средства во трошоците на инвестициите;
- 3) понудениот срок за враќање на заемот;
- 4) понудениот срок за потполна изградба на објектот;
- 5) рентабилитетот на инвестициониот објект;
- 6) височината на трошоците за изградба по единица на капацитетот;
- 7) височината на производните трошоци по единица на производството;
- 8) дејството на инвестициите врз платниот биланс;
- 9) други мерила, ако со обзир на намената на конкурсот е потребно да се применат посебни мерила.

Кои од мерилата од претходниот став ќе служат за утврдување кои се понуди најповолни, се определува со одлуката за распишување на конкурсот.

Ако при испитувањето на барањето за заеми се покаже дека мерилата пропишани со конкурсот не обезбедуваат најдобар избор, банката може, со согласност од соодветниот орган од членот 4 на оваа уредба да го поништи извршениот конкурс и да распише нов конкурс со други мерила.

Член 23

Сpreма мерилата од претходниот член банката донесува одлука кои заемобаратели во границите на средствата определени за конкурсот дале најповолни понуди и ги исполниле условите за договарање на заемот.

Банката е должна учесниците на конкурсот да ги извести за одлуката донесена по повод на извршените барања за заеми и на извршено барање да им дозволи разгледување на одлуката од ставот 1 на овој член.

Член 24

Заеми можат да се договараат без конкурс во следниве случаи:

- 1) ако со сојузниот општествен план е определен корисникот на заемот;
- 2) ако има достаточна средства за определена намена да се договараат заеми со сите заемобаратели;
- 3) ако заемот се бара за проширување или за реконструкција;
- 4) ако заемот се бара заради обезбедување гарантниот износ или учеството по заемот од некој друг фонд.

Сојузниот извршен совет може да пропише и други случаи во кои можат да се договараат заеми без конкурс.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите во спогодба со сојузниот државен секретар за работи на стокониот промет може да определи во кои случаи од точ. 2 и 3 ставот 1 од овој член и до кој износ можат да се договараат заеми без конкурс.

Условите од претходниот став мораат да се објават на начинот предвиден во членот 21 ст. 3 и 4 од оваа уредба.

Поблиски услови за договарање на заемите без конкурс од точ. 2 и 3 на ставот 1, како и од ставот 2 на овој член, утврдува банката во согласност со органот надлежен според членот 4 од оваа уредба.

Член 25

Ако банката го одбие барањето за заем, заемобарателот може во случај на повреда на законитоста, да бара поништување на одлуката од банката. Барањето за поништување на одлуката од банката му се поднесува на органот на политичкотериторијалната единица надлежен за работи на финансиите во рок од 15 дена од денот на приемот на решението за одбивање на барањето за заем.

Против решението од претходниот став заемобарателот може да подаде жалба до повисокиот орган на управата во рок од 15 дена од денот на приемот на решението. Решението донесено по жалбата е конечно. Ако првостепеното решение го донесол

државниот секретар за работи на финансиите жалбата му се упатува на надлежниот извршен совет.

2. Услови и начин за договарањето заеми за нестопански инвестиции

Член 26

Заемите за нестопански инвестиции се договараат за изградба односно за набавка на објекти што служат за редовна работа на органите, установите и на општествените организации во областа на просветата и културата, социјалната и здравствената заштита на државната управа и за вршење комунални или други јавни служби, како и за станбена изградба.

Член 27

Заемите за нестопански инвестиции се договараат од средствата на буџетот и од други фондови односно средства, освен од фондовите за кредитирање на станбената изградба, преку општествените инвестициони фондови, спрема условите и начинот што ќе ги определи надлежниот орган од членот 4 на оваа уредба во рамките на сојузните прописи.

Заемите за нестопански инвестиции се договараат од општествените инвестициони фондови само ако е тоа определено со општествениот план на политичкотериторијалната единица.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да пропише посебни услови за договарање на заемите за оддени видови нестопански инвестиции, во согласност со сојузниот државен секретар односно со секретарот во Сојузниот извршен совет надлежен за областа на која и припаѓаат нестопанските инвестиции за кои се договараат заемите.

Ако договарањето на заемите за нестопански инвестиции не е регулирано на посебен начин во смисла на одредбите од овој член, согласно ќе се применуваат одредбите од оваа уредба за договарање заеми за стопански инвестиции.

Поблиски прописи за примена на одредбата од претходниот став може да донесува Сојузниот државен секретар за работи на финансиите.

III. КОРИСТЕЊЕ НА ЗАЕМОТ И ИЗВРШУВАЊЕ НА ДОГОВОРНИТЕ ОБВРСКИ

1. Услови и начин за користење на заемот

а) Гарантен износ

Член 28

Гарантниот износ се утврдува во процент од вкупниот износ на заемот.

Процентот од претходниот став се утврдува со сојузниот општествен план односно со прописи на Сојузниот извршен совет.

При секое користење на средствата од заемот корисникот на заемот е должен претходно да положи соодветен износ од средствата на име гарантен износ.

Член 29

Гарантниот износ го полага корисникот на заемот.

Ако корисникот на заемот не може да положи гарантен износ или ако положи само дел од гарантниот износ, гарантот за исплата на заемот е должен да го положи целиот гарантен износ односно разликата до полниот гарантен износ.

Член 30

Ако при изведбата на работите се утврди дека фактичните трошоци се поголеми од претсметковните трошоци на инвестиционите работи според инвестициониот елаборат, оваа разлика ќе се покрие од гарантниот износ.

Ако може да се предвиди однапред дека во текот на изведбата на работите ќе настане разлика меѓу фактичните и претсметковните трошоци на инвестиционите работи, исплатата на извршените работи ќе се врши делум од инвестициониот заем, а делум од гарантниот износ односно од средствата на корисникот на заемот и на гарантот.

Износот на делот со кој се покрива исплатата на извршените работи од гарантниот износ односно од средствата на корисникот на заемот и на гарантот се определува споредмерно спрема предвидената разлика меѓу фактичните и претсметковните трошоци.

Ако инвестиционите работи се изведуваат во тек на повеќе години, по истекот на секоја година до крајот на февруари наредната година мора да се утврди дали фактичните трошоци не се поголеми од претсметковните трошоци на инвестиционите работи во рамките на договорениот заем извршени во текот на изминатата година. Оваа разлика ќе се покрие од гарантниот износ.

Ако разликата од претходните ставови не може да се покрие во целост од депонираниот гарантен износ корисникот на заемот е должен разликата да ја покрие од своите средства што може да ги користи за та цел според важечките прописи. Ако корисникот на заемот не може да ја покрие оваа разлика, гарантите по редот на преземањето на гарантирањето се должни да ја измират таа разлика од сопствените средства што можат според важечките прописи да ги користат за таа цел.

Ако корисникот на заемот односно гарантот не ја покрие разликата од овој член, банката има право да го запре натамошното користење на заемот. На износот на искористениот заем банката ќе пресмета ануитет и ќе започне со наплатување на долгот.

Член 31

Ако по искористувањето на заемот во целост се утврди дека фактичните трошоци се поголеми од претсметковните трошоци на инвестиционите работи во рамките на договорениот заем, разликата се покрива од депонираниот гарантен износ. Ако разликата не може да се покрие во целост од гарантниот износ, ќе се постапи на начинот предвиден во ставот 5 од претходниот член.

Член 32

Ако инвестициониот објект не се заврши во предвидениот срок, ануитетите за кои обврската за плаќање е стасана ќе се наплатат првенствено од гарантниот износ, и тоа за времето од предвидениот срок за завршењето на објектот до неговиот фактичен завршеток.

Ако стасаните ануитети не можат во целост да се наплатат од гарантниот износ, корисникот на заемот односно гарантот е должен да ја уплати разликата од своите средства.

Член 33

Обврските што во смисла на одредбите од оваа уредба треба да се намират од гарантниот износ, банката може непосредно да ги наплати без налог од корисникот на заемот.

Член 34

Ако по довршувањето на инвестициониот објект и по намирувањето на обврските по тој објект ќе остане непотрошен депонираниот гарантен износ или дел од гарантниот износ, непотрошениот износ му се враќа на корисникот на заемот односно на гарантот што го депонирал.

Ако гарантниот износ го депонирал корисникот на заемот и гарантот или повеќе гарантите, од непотрошениот дел на гарантниот износ прво се враќа гарантниот износ депониран од страна на последниот гарант и натаму обратно од редот на гарантирањето, така како последен да се враќа гарантниот износ што го депонирал корисникот на заемот.

Непотрошениот гарантен износ во смисла на одредбите од овој член не може да се врати пред да стаса првиот ануитет.

Член 35

По заемите за обртни средства што се потребни за редовно работење на стопанската организација, не се полага гарантен износ.

Ако заемот за обртни средства од претходниот став е договорен заедно со заемот на основни средства банката ќе ги утврди самите рамките и услови-

те под кои заемот за обртни средства се договара, со тоа што при пуштањето на инвестициониот објект во погон ќе се утврди конечната височина на заемот за обртни средства што се потребни за редовно работење на стопанската организација.

б) Депозит

Член 36

Износот на депозитот се утврдува во процент од износот на трошоците на инвестиционите работи според инвестициониот елаборат.

Процентот од претходниот став се утврдува со сојузниот општествен план односно со прописи на Сојузниот извршен совет.

в) Учество на корисникот на заемот во трошоците на инвестициите

Член 37

Износот на учеството на корисникот на заемот во вкупните трошоци на инвестициите се утврдува во процент од износот на трошоците на инвестиционите работи според инвестициониот елаборат.

Процентот од претходниот став го определува органот надлежен според членот 4 од оваа уредба. Определувањето на овој процент може да се врши само по стопански области, стопански гранки или групи стопански организации.

Процентот на учеството за заемите од Општиот инвестиционен фонд го определува управниот одбор на Југословенската инвестициона банка со согласност од Сојузниот извршен совет.

Член 38

Учеството во трошоците на инвестициите го обезбедува корисникот на заемот од средствата што според важечките прописи можат да се употребат за односног вид инвестиции.

Покрај средствата од претходниот став, корисниците на заемот можат да ги користат на име свое учество во трошоците на инвестициите и средствата што ги добиваат преку дотации или заеми од други фондови.

Член 39

Обврската на корисникот на заемот за полагање соодветен износ на име учество во трошоците за инвестиции настанува при секое користење на договорениот заем. Корисникот на заемот не може да го користи договорениот заем ако не положи соодветен износ на име учество во трошоците на инвестициите.

г) Обезбедување на девизни средства

Член 40

Ако за изградба односно набавка на инвестиционен објект се потребни девизни средства, банката може да го одобри користењето на заемот дури кога заемобарателот ќе обезбеди девизни средства. Ако заемобарателот не обезбеди девизни средства во рок од три месеци од денот на склучувањето на договорот за заем банката може да го раскине договорот.

Кај заемите што се даваат од Општиот инвестиционен фонд, Југословенската инвестициона банка заедно со договарањето на заемот може да обезбеди девизни средства, ако овие се потребни, а според посебните прописи на Сојузниот извршен совет.

д) Начин на користењето на заемот

Член 41

Корисникот на заемот може да го користи заемот во целост или во транши, онака како е утврдено со договорот меѓу банката и корисникот на заемот.

Банката може да ги врши исплатите од средствата на договорениот заем по налог од корисникот на заемот само врз основа на ситуациите односно на сметките за извршените работи, набавки односно трошоци. Ситуациите и сметките мораат да бидат заверени од страна на корисникот на заемот односно од неговиот надзорен орган.

Член 42

Банката има право да врши контрола на наменската употреба на средствата од заемот со преглед на инвестициониот објект, како и со преглед на книгите, на исплатните документи и на целокупното работење на корисникот на заемот.

Корисникот на заемот е должен да ѝ ги доставува на банката извештаите што ги бара банката.

2. Извршување на договорните обврски

Член 43

Најдолгите срокови за враќање на заемите дадени од општествените инвестициони фондови за одделни видови инвестиции ги утврдува сојузниот државен секретар за работи на финансиите во согласност со Сојузниот извршен совет, ако тие срокови не се определени со сојузниот општествен план. Органот од членот 4 на оваа уредба може да определи и други срокови за отплата на заемот, со тоа тие срокови да не можат да бидат подолги од сроковите пропишани во смисла на одредбата од овој став.

Сроковите од претходниот став ќе се применуваат на заемите за обртни средства од членот 15 точка 4 од оваа уредба, ако со посебни сојузни прописи не е определено поинаку.

Сроковите за враќање на заемите што од бюджетот и од другите фондови и средства се дадени преку општествените инвестициони фондови, ги определува органот од членот 4 на оваа уредба.

Член 44

Корисниците на заемот се должни да го отплатуваат заемот во сроковите што спогодбено ќе ги утврдат со банката, со плаќање на интерес.

Отплатувањето на заемот се врши во полугодишни или годишни ануитети.

Срокот за отплатување на заемот започнува со денот што е утврден со договорот за заем меѓу банката и корисникот на заемот, без обзир дали инвестициониот објект е завршен во предвидениот срок.

Интересот на искористениот дел од заемот до почетокот на срокот за отплатување, му се допишува на главниот долг.

Ако корисникот на заемот во моментот на стананоста на отплатата на заемот во целост не ги искористил средствата на заемот, ануитетите ќе се пресметаат на искористениот дел на заемот, со тоа што дополнително ќе се зголемат спрема степенот на користењето.

Член 45

За покривање на обврските од гаранциите што ги дава политичкотериторијалната единица во прв ред служи нејзиниот инвестиционен фонд. Ако средствата на овој фонд не се достаточни, обврските од гаранцијата ќе се покријат од средствата на бюджетот на таа политичкотериторијална единица, а ако и овие средства не се достаточни — од средствата на бюджетите и другите фондови што ги основала таа политичкотериторијална единица, ако тоа не е во спротивност со намената на тие фондови — кога е определена таа намена со сојузни прописи.

IV. Договорот за заем

Член 46

Со корисникот на заемот банката е должна да склучи писмен договор за заемот.

Договорот за заем мора да содржи:

- 1) износ на заемот;
- 2) височина на годишната тресна;
- 3) срок за враќање на заемот;
- 4) интересна норма;
- 5) цел на заемот;
- 6) одредби за обезбедување враќањето на заемот, ако договарањето на заемот е условено со давање гаранција;
- 7) права на договорните странки за случај на неизвршување на нивните обврски.

Член 47

Банката има право да го откаже заемот и да бара наплата на целокупниот износ на заемот, ако корисникот на заемот:

- 1) не го користи заемот за целите предвидени со договорот;
- 2) не ѝ овозможи на банката вршење контрола на наменската употреба на заемот или не го достави извештајот во смисла на членот 42 од оваа уредба;
- 3) не го уплати учеството или гарантниот износ кога се тие пропишани односно договорени;

4) не ја намира разликата меѓу претсметковните и фактичните трошоци на изградбата и набавката во смисла на ова уредба;

5) не го отплатува заемот во сроковите предвидени со договорот.

Банката има право да ја запре исплатата на заемот во случај на неисполнување на договорот од страна на корисникот на заемот, како и за сите во срокот неплатени ануитети да наплати покрај редовен и затезен интерес, сметајќи од денот на нивната стасаност.

Член 48

Со договорот ќе се услови користењето на договорениот заем во целост или деломично со поднесување определени документи како што се: потврдата за одобрување на главниот проект, градежната дозвола, доказот за одржаното јавно наддавање, договорот со изведувачите на градежните работи и со испорачачите на опрема и слично.

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да пропише во кои случаи корисникот на заемот не е должен да ги поднесува документите од претходниот став.

Член 49

Со договорот ќе се предвиди обврска на банката да плати на име казна 1% од износот на заемот што на корисникот на заемот не му е ставен на располагање во договорениот срок или во договорениот износ. Плаќањето на договорената казна не го исклучува правото на корисникот на заемот на надоместок на штетата.

Член 50

Корисникот на заемот може да се откаже од договорот за заем.

Со договорот ќе се предвиди обврска на корисникот на заемот да ѝ плати на банката пенал од 1% ако се откаже во целост или деломично заемот. Пеналот се пресметува на оној дел од заемот од чие користење корисникот на заемот се откажал.

Пеналот од претходниот став корисникот на заемот не го плаќа ако заемот не го искористил поради заштеди во трошоците на изградбата на инвестициониот објект.

Ќе се смета дека корисникот на заемот се откажал од заемот ако не почне да го користи заемот во договорениот срок.

Износите на наплатените пенали одат во корист на фондот од кој е одобрен заемот.

Член 51

Ако со заем се финансираат инвестиции заради оснивање ново претпријатие, правата и обврските од договорот за заем можат да се пренесат врз новооснованото претпријатие по запишувањето во регистар на конституирањето на претпријатието, со тоа должникот што ги пренесол правата и обврските од договорот да останува и натаму во обврска по договорот или како гарант.

V. Казвени одредби

Член 52

Со парична казна до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап банката:

- 1) ако склучи договор за заем за инвестиции спротивно на одредбите од оваа уредба;
- 2) ако склучи договор за заем за други цели а не за оние што ги предвидел органот од членот 4 на оваа уредба;
- 3) ако дозволи користење на заемот за други цели, а не за оние што се предвидени со договорот за заем.

Одговорното лице во банката што ќе изврши некое од дејствијата од претходниот став ќе се казни за стопански престап со парична казна до 50.000 динари.

Член 53

Со парична казна до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап корисникот на заемот од членот 2 точката 1 од оваа уредба, освен на политичкотериторијалните единици, ако не го користи заемот за целите предвидени со договорот.

Со парична казна до 50.000 динари за дејствието од претходниот став ќе се казни за стопански престап:

1) одговорното лице запослено кај корисникот на заемот од претходниот став, ако корисникот на заемот не е политичкотериторијална единица,

2) раководителот на инвестиционата изградба, ако корисникот на заемот е политичкотериторијалната единица.

Член 54

Поставката по стопанските престапи се води според одредбите од Законот за стопанските судови.

Ако со одредбите од оваа уредба и со Законот за стопанските судови не е предвидено поинаку, на стопанските престапи поради повреда на одредбите од оваа уредба, како и на поставката што се води по тие престапи согласно ќе се применуваат одредбите од членот 78—83 од Уредбата за управување со основните средства на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/53).

Стопанскиот суд во поставката што се води по стопанскиот престап или по тужба на една од договорните странки, ќе го поништи договорот за заем за инвестициите склучени за други цели а не за оние што се предвидени со оваа уредба. За поништување на договорот кај кои една од договорните стране е физичко лице, надлежен е редовен суд.

Член 55

Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за прекршок корисникот на заемот од членот 2 точката 3 и 4 од оваа уредба ако заемот не го користи за целите предвидени во договорот за заем.

Административно-казнената постапка се води според одредбите од Основниот закон за прекршоците.

VI. Завршни одредби

Член 56

Одредбите од оваа уредба нема да се применуваат на заемите за инвестиции што се договараат со претпријатијата што произведуваат за определени потреби на Југословенската народна армија ако се во прашање инвестиции за воени потреби.

Државниот секретар за работи на народната одбрана ќе пропише посебна постапка за договарање заеми за инвестиции на претпријатијата од претходниот став и ќе определи посебни услови за договарање и за користење на тие заеми.

Член 57

Сојузниот државен секретар за работи на финансиите може да донесе поблиски прописи за депозирање на гарантниот износ и за положување депозит по заемите за инвестиции.

До донесувањето на прописите од претходниот став ќе се применуваат одредбите од Уредбата за депонирање гарантни износи по заемите за инвестиции („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/55) и одредбите од Уредбата за изработката и одобрувањето на инвестиционата програма и за положување депозит за обезбедување исплатата на инвестиционите работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 5/54, 36/55 и 54/55) ако не се во спротивност со одредбите од оваа уредба.

Со влегувањето во сила на оваа уредба престануваат да важат Уредбата за заемите за инвестиции во стопанството („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 4/54, 35/54 и 54/55) и одредбите од Одлуката за учеството на инвеститорите во тропшоците на инвестициите што се финансираат од Општиот инвестиционен фонд („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 25/56).

Член 58

Поблиски прописи за спроведување на оваа уредба донесува сојузниот државен секретар за работи на финансиите.

Член 59

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден по објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 312

17 јули 1956 година

Белград.

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

417.

Врз основа на одделот II, од Одлуката за потврда на уредбите на сојузниот извршен совет и за натамошната работа на приготвување закони за стопанскиот систем („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 8/54) Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА УРЕДБАТА ЗА УПОТРЕГА НА СРЕДСТВАТА ОД РЕЗЕРВНИОТ ФОНД НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Член 1

Во уредбата за употреба на средствата од резервниот фонд на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 5/54) се додава нов член 4а, кој гласи:

„Трговските стопански организации можат да ги употребат средствата од својот резервен фонд во текот на годината и за покрите на негативната разлика во цената на индустриските стоки што ги имаат на записи ако негативната разлика настала отаде што новата набавна цена на стоките од ист вид и квалитет е пониска од цената по која стоките на записи се набавени, или затоа што стоките поради својот квалитет не можат да се продадат ни по поранешната набавна цена.

Угостителските стопански организации во туристички и бањски места можат да ги употребат средствата од својот резервен фонд и за покрите на настанатите сезонски загуби во текот на деловната година.

Државниот секретаријат за работи на стоковниот промет може да го определи срокот до кој трговските стопански организации односно угостителските стопански организации во туристички и бањски места можат да ги користат средствата од својот резервен фонд во смисла на одредбите од претходните ставови.

Државниот секретаријат за работи на стоковниот промет во спогодба со Главниот задружен сојуз на ФНРЈ може да го определи начинот и условите под кои и земјоделските задруги можат средствата од својот резервен фонд да ги употребат за покрите на негативната разлика во цената на индустриските стоки што ги имаат на записи.“

Член 2

Оваа уредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Сојузен извршен совет

Р. п. бр. 285

14 јули 1956 година

Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз-Тито, с. р.

418.

Врз основа на членот 1 став 2, чл. 4, 17 и 23 став 2 од Уредбата за девизното работење („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 54/55 и 23/56), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА НАЧИНОТ И УСЛОВИТЕ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ СТРАНСКИ СРЕДСТВА ЗА ПЛАЌАЊЕ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

I. Финансирањето на инвестициите со странски средства за плаќање се врши преку Југословенската инвестициона банка, ако со посебни прописи не е определено поинаку.

II. Странските средства за плаќање од кои Југословенската инвестициона банка го врши финансирањето на инвестициите се состојат:

1) од средствата што на Југословенската инвестициона банка ќе ѝ се стават на располагање со цел на финансирање на инвестициите;

2) од средствата што преку кредити ќе ги прибави за финансирање на инвестициите самата Југословенска инвестициона банка;

3) од средствата од меѓудржавни заеми и кредити предвидени за финансирање на инвестициите и стд-вени на располагање на Југословенската инвестициона банка;

4) од сопствените средства на Југословенската инвестициона банка.

III. Странските средства за плаќање од претходната точка служат за финансирање на инвестициите за кои инвестициони заеми се даваат од Општиот инвестиционен фонд и од други општествени инвестициони фондови, како и за инвестиции што се финансираат од други фондови и средства што според важечките прописи можат да се користат за инвестиции

IV. Странските средства за плаќање од точката II на оваа одлука се даваат за инвестициите што се финансираат од средствата на Општиот инвестиционен фонд, едновремено и на начинот и под условите под кои се даваат инвестиционите заеми од Општиот инвестиционен фонд според одредбите од Уредбата за заемите за инвестиции („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/56).

Странските средства за плаќање за инвестициите што се финансираат од други фондови и од средствата наведени во претходната точка Југословенската инвестициона банка може да им ги даде на инвеститорите непосредно, преку конкурс или преку други банки и штедилници

Поблиските услови за давање на странските средства за плаќање за финансирање на инвестициите од претходниот став ќе ги определи Југословенската инвестициона банка со согласност од Комитетот за надворешна трговија и од сојузниот Државен секретаријат за работи на финансиите.

V. Странските средства за плаќање што инвеститорите, чии инвестиции служат за производство на стоки и услуги со кое се постигнува зголемување на извозот или намалување на увозот, ќе ги остварат со зголемен извоз односно ќе ги заштедат со намален увоз, и припаѓаат на Југословенската инвестициона банка до височината на заемот.

Од остварените односно заштедените средства за плаќање по основот од претходниот став Народната банка ќе ги обезбеди на Југословенската инвестициона банка износот на странски средства за плаќање настанат со зголемувањето на извозот односно намалувањето на увозот.

Се овластува сојузниот Државен секретаријат за работи на финансиите да донесе, по потреба, во спогодба со Комитетот за надворешна трговија, поблиски прописи за регулирање на односите меѓу Југословенската инвестициона банка и Народната банка во врска со обезбедувањето на странските средства за плаќање од оваа точка.

VI. Странските средства за плаќање од точката II на оваа одлука за финансирање на инвестициите се продаваат според пресметковниот курс што важи на денот на продажбата.

По исклучок од претходниот став, странските средства за плаќање што ќе ги добијат инвеститорите од Југословенската инвестициона банка за плаќање на обврските настанати поради пречекорувањето на предвидениот обем на инвестициите Југословенската инвестициона банка ќе ги продава по курсот од претходниот став зголемен за 100%.

VII. На инвеститорите што при набавката на странска опрема ќе постигнат заштеди во вид на работ, бонификација и слично од износот на странските средства за плаќање добиени според одредбите од оваа одлука, Југословенската инвестициона банка може да им одобри дел од тие заштеди за набавка на потребна дополнителна опрема.

VIII. Пресметувањето на разликата во цените при увозот кој се плаќа со средствата од точката II на оваа одлука се врши на начинот предвиден за пресметување на разликата во цените при увозот кој се финансира од средствата на Општиот инвестиционен фонд.

IX. Поблиски прописи за спроведување на оваа одлука може да донесува, по потреба, Комитетот за надворешна трговија во спогодба со сојузниот Државен секретаријат за работи на финансиите.

X. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Р. п. бр. 267

10 јули 1956 година

Белград

Сојузен извршен совет

Секретар,
Велько Зековиќ, с. р.

Потпретседател,
Светозар Вукмановиќ, с. р.

419.

Врз основа на членот 51 став 4 од Уредбата за распределба на вкупниот приход на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 10/56), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОДЛУКАТА ЗА УПОТРЕБАТА НА СРЕДСТВАТА ЗА САМОСТОЈНО РАСПОЛАГАЊЕ НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

1. Во Одлуката за употребата на средствата за самостојно располагање на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 35/55 и 19/56), по тачката I се додава нова точка Ia, која гласи:

„Трговските стопански организации што немаат достаточна средства во својот резервен фонд за покрите на негативната разлика во цената на индустриските стоки што ги имаат на запас, како и угостителските стопански организации во туристички бањски места, кои немаат достаточна средства во својот резервен фонд за покрите на загубите настанати од работата во 1956 година можат за оваа цел да ги употребат и средствата за самостојно располагање и на начинот и под условите од членот 1 од Уредбата за измени и дополнења на уредбата за употребата на средствата на резервниот фонд на стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 31/56)“

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Р. п. бр. 276

14 јули 1956 година

Белград

Сојузен извршен совет

Секретар,
Велько Зековиќ, с. р.

Потпретседател,
Светозар Вукмановиќ, с. р.

420.

Врз основа на членот 5 од Уредбата за покривање на загубите што селскостопанските организации ќе ги претрпат од вонредните поплави и подземните води („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 20/56), а во врска со членот 86 став 2 и членот 88 од Законот за државната управа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 13/56), издавам

НАРЕДБА

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УРЕДБАТА ЗА ПОКРИВАЊЕ НА ЗАГУБИТЕ ШТО СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ЌЕ ГИ ПРЕТРАПАТ ОД ВОНРЕДНИТЕ ПОПЛАВИ И ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

1. Селскостопанските организации од членот 1 на Уредбата за покривање на загубите што селскостопанските организации ќе ги претрпат од вонредните поплави и подземните води (во натамошниот текст: Уредбата) можат да остварат надоместок за покрите на загубите што ги претрпеле од вонредни поплави и подземни води, под условите и на начинот што се пропишани со одредбите од уредбата и од оваа наредба.

2. Се смета дека земјиштето на селскостопанска организација е зафатено со вонредна поплава во смисла на членот 1 од уредбата:

а) кај организираниите хидротехнички системи — ако водостајот на поплавата го преминува водостајот за вонредна одбрана од поплава утврден со генералниот план за одбрана од поплави, и ако поради таков водостај дојде до продор на настип и до плавање на земјиште на селскостопанска организација;

б) кога земјиштето на селскостопанска организација се наоѓа покрај воден ток до кој не е изграден одбранбен насип, или селскостопанското земјиште се наоѓа пред одбранбен насип, — ако водостајот е толкав, да дојде до излевање на водата од коритото и до плавење на земјиштето на селскостопанската организација.

Се смета дека земјиштето на селскостопанска организација е зафатено со вонредна подземна вода во смисла на членот 1 од уредбата ако нивото на водата е во височина на теренот или ја преминува таа височина.

3. Селскостопанската организација чие земјиште е зафатено со вонредна поплава или со подземна вода, должна е веднаш, а најдоцна во рок од три дена од настанувањето на поплавата, писмено да го извести народниот одбор на околицата на чие подрачје се наоѓа селскостопанското земјиште и, ако намерува да оствари надоместок на загубата, да бара проценка на штетата.

4. Проценката на штетата настаната на селскостопанско земјиште поради вонредна поплава или подземна вода ја врши одделната комисија што ја формира советот за стопанство на народниот одбор на околицата на чие подрачје се наоѓа поплавеното земјиште.

Во комисијата од претходниот став влегуваат: еден одборник на народниот одбор на околицата — како претседател и еден службеник на секретаријатот за финансии на народниот одбор на околицата, еден селскостопански стручниот одбор на водостопанската (хидротехничка) служба и еден претставник на селскостопанската организација што бара утврдување на штетата — како членови.

Органите кај кои се запослени лицата што треба да влезат во комисијата се должни по барање од советот за стопанство на народниот одбор на околицата во рок од три дена да дадат согласност за нивното именување за членови на комисијата.

5. Комисијата од претходната точка е должна веднаш по своето формирање на поплавеното земјиште да изврши увид за настанатата вонредна поплава односно подземна вода и за утврдената состојба да состави записник, кој му го поднесува на секретаријатот за финансии на народниот одбор на околицата.

Записникот на комисијата, покрај останалото, мора да содржи: имиња на членовите на комисијата, ден и час на извршениот увид, опис и положба на земјиштето на кое е извршен увид, состојба на поплавната вода, водостај на водата, височина на водата на поплавеното земјиште, траење на поплавата, површина на поплавеното земјиште, вид на културата — ако е засеано земјиштето, како и височина на штетата настаната поради поплавата.

Ако комисијата не е во состојба веднаш да ја процени височината на штетата, поради тоа што не се знае колку ќе трае поплавата, односно во која мерка ќе влијае поплавата врз приносот на земјиштето, ќе му го поднесе записникот со останалите податоци на секретаријатот за финансии на народниот одбор на околицата, додека штетата ќе ја процени во посебен записник по дополнителниот увид.

Записникот се составува во два примерка, а го потпишуваат сите членови на комисијата.

6. Секретаријатот за финансии на народниот одбор на околицата кога ќе го прими записникот од претходната точка и ќе се увери дека записникот ги содржи сите потребни податоци (точката 5 став 2) и дека го потпишале сите членови на комисијата и доставува еден примерок на селскостопанската организација што барала утврдување на штетата, а вториот примерок го задржува за својата архива.

Ако секретаријатот за финансии најде дека записникот не ги содржи сите потребни податоци или дека не го потпишале сите членови на комисијата, ќе и го врати на комисијата заради дополнување односно исправка.

7. Селскостопанска организација што претрпела штета од вонредна поплава или од подземна вода, ако во завршната сметка за деловната година во која ја претрпела штета и се покаже загуба, во рок од 30 дена по добивената согласност на завршната сметка може да постави барање за покритие на оној дел на загубата што настанал поради штетата од вонредна поплава односно од подземна вода.

8. Барањето за покритие на загубата од претходната точка селскостопанската организација му го поднесува на народниот одбор на околицата на чие подрачје е седиштето на стопанската организација. Кон писменото барање за покритие на загубата се приложува записник за проценка на штетата (точка 5).

Народниот одбор на околицата врз основа на записникот за проценката на штетата и на завршната сметка донесува решение за тоа кој дел од загубата што настанал поради вонредна поплава или подземна вода се покрива од неговите средства.

Против решението од претходниот став селскостопанската организација и републичкиот јавен правобранител во рок од 15 дена по приемот на решението можат да му изјават жалба на републичкиот извршен совет.

Ако народниот одбор на околицата не е во состојба во смисла на членот 2 став 3 од Уредбата да ја покрие половината од загубата, му предложи на републичкиот државен секретаријат за работи на финансии од средствата на народната република да се покрие разликата до половината на загубата.

9. Барањето за покритие на втората половина од загубата селскостопанската организација му го поднесува на сојузниот Државен секретаријат за работи на финансии. Кон своето барање организацијата е должна да поднесе заверен препис од записникот за утврдената штета (точка 5), правосилното решение на народниот одбор на околицата за износот на загубата што ја покрива околицата, односно решението од републичкиот државен секретаријат за работи на финансии — ако народната република дала покритие за дел од загубата, како и заверен препис од завршната сметка за деловната година за која се бара надоместок на загубата.

Сојузниот Државен секретаријат за работи на финансии по барањето на селскостопанската организација со поднесените докази донесува решение за височината на загубата на стопанската организација што настанала поради вонредна поплава или подземна вода и која се покрива од средствата на федерацијата.

10. Височината на пресечниот износ на платите што во смисла на членот 4 од уредбата се зема во обзир при пресметувањето на платите на работниците и службениците на селскостопанската организација што претрпела загуба од вонредна поплава или подземна вода, се пресметува на тој начин што од одобрените завршни сметки за соодветната деловна година на сите селскостопански организации од членот 1 на уредбата од подрачјето на околицата што не претрпеле загуби се собираат износите пресметани за плати на работниците и службениците на тие организации, та збирот се дели со бројот на работниците и службениците — месеци на сите тие организации.

Пресметувањето на височината на просечниот износ на месечната плата од претходниот став го врши секретаријатот за финансии на народниот одбор на околицата и тоа одделно за постојаните работници и службеници, а одделно за сезонските работници на селскостопанските организации.

11. Селскостопанските организации кои поради вонредни поплави или подземни води имале загуби по завршните сметки во 1954 или 1955 деловна година во рок од 30 дена по влегувањето во сила на оваа наредба, можат да му достават барање за покритие на загубите станати во тие години, на народниот одбор на околицата на чие подрачје е се-

диштето на селскостопанската организација што бара издоместок на загубата, ако тие загуби не биле во меѓувреме покриени на друг начин, освен по пат на кредити.

Кон писменото барање селскостопанската организација приложува потврда од секретаријатот за селско стопанство на републичкиот извршен совет од која се гледа на подрачјето на кое се наоѓа земјиштето на селскостопанската организација, во делованата година за која се бара покривање на загубата, владејална во времетраење на кое се наоѓа земјиштето на селскостопанската организација, во делованата година за која се бара покривање на загубата, владејална во времетраење на кое се наоѓа земјиштето на селскостопанската организација, од секретаријатот на народниот одбор од околината надлежен за работи на селското стопанство која мора да содржи податоци за тоа дека земјиштето на селскостопанската организација било поплавено во односната година, како и податоци за потеклото на поплавната вода, за нејзината височина и за траењето на поплавата.

Ако народниот одбор на околината односно народната република ја покријат половината на загубата од претходниот став, селскостопанската организација може да му се обрне за покривање на втората половина од загубата на сојузниот Државен секретаријат за работи на финансите согласно одредбата од точката 9 на оваа наредба.

12. Утврдувањето на штетата настанала од вонредна поплава или подземна вода во периодот од 1 јануари 1956 година та натаму, ќе се изврши дополнително на начинот пропишан во точ. 3—6 од оваа наредба, ако селскостопанската организација побара утврдување на штетата во рок од 15 дена по влегувањето во сила на оваа наредба.

13. Трошоците на комисијата во врска со проценката на штетата според оваа наредба, ги плаќа селскостопанската организација што го поднесува барањето за утврдување на штетата.

Трошоците од претходниот став ги утврдува секретаријатот за финансии на народниот одбор на околината.

14. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Број 7672

18 јули 1956 година

Белград

Го заменува
Државниот секретар
за работи на финансите
Државен потсекретар,
Зоран Полич, с. р.

421.

Врз основа на членот 2 одделот 1 под а) точката 50 алинејата 1 од Уредбата за пренесување работите во надлежност на сојузните и републичките органи на управата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/56), по предлог од Народната банка издавам

НАРЕДБА

ЗА ДЕПОНИРАЊЕ ГАРАНТНИ ИЗНОСИ ПО КРЕДИТИТЕ ЗА ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБРТНИ СРЕДСТВА НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

I. Се определуваат следни гарантни износи што стопанските организации ги депонираат кај банката по кредитите за дополнителни обртни средства, и тоа:

1) 0,50% од износот на кредитите за дополнителни обртни средства одобрени:

а) за увоз, извоз и за други надворешнотрговски дејности;

б) за дејноста на трговијата на мало и големо;

2) 0,75% од износот на кредитите за дополнителни обртни средства одобрени за дејноста на откупот што го вршат земјоделските задруги;

3) 1% од износот на кредитите за дополнителни обртни средства одобрени за дејноста на откупот што го вршат сите други стопански организации;

4) 1,50% од износот на кредитите за дополнителни обртни средства одобрени за сите други дејности;

5) 2,50% од износот на кредитите за дополнителни обртни средства одобрени на стопанските организации за привремено покривање на некурентните и на отповечките запаси на сировини и материјали, на готовите производи или стоки, на сомнителните и ненаплативите побарувања, како и за други посебни намени вон редовната и сезонската дејност на стопанските организации.

II. Технички упутства за примена на оваа наредба ќе издава Народната банка.

III. По влегувањето во сила на оваа наредба нема да се применува Одлуката за височина на гарантниот износ по определените видови кредити за дополнителни обртни средства („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 36/55).

Во рок од 15 дена по влегувањето во сила на оваа наредба височината на депонираните гарантни износи по кредитите за дополнителни обртни средства на стопанските организации треба да се сообрази со оваа наредба.

IV. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Бр. 6918

13 јули 1956 година

Белград

Го заменува
Државниот секретар
за работи на финансите
Државен потсекретар,
Зоран Полич, с. р.

422.

Врз основа на членот 2 одделот I под а) точката 50 алинеја 2 од Уредбата за пренесување работите во надлежност на сојузните и републичките органи на управата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/56), издавам

НАРЕДБА

ЗА ОСЛОБОДУВАЊЕ НА СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ОД ОБВРСКАТА ЗА ДЕПОНИРАЊЕ ГАРАНТНИ ИЗНОСИ ПО ОПРЕДЕЛЕНИТЕ ВИДОВИ КРЕДИТИ ЗА ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБРТНИ СРЕДСТВА

1. Стопанските организации се ослободуваат од обврската за депонирање гарантни износи по кредитите за дополнителни обртни средства одобрени:

а) за формирање запаси на готови производи или стоки врз основа на посебни одлуки од сојузните органи;

б) за исполнување на задолжителните на вештачко губре во периодот од почетокот на мај до крајот на септември секоја година.

2. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Бр. 6949

13 јули 1956 година

Белград

Го заменува
Државниот секретар
за работи на финансите
Државен потсекретар,
Зоран Полич, с. р.

423.

Врз основа на членот 3 под а) точката 6 и членот 25 од Уредбата за пренесување на работите во надлежност на сојузните и републичките органи на управата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/56), а во согласност со сојузниот Државен секретаријат за работи на финансите издавам

НАРЕДБА

ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ОДНОСИТЕ ШТО ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД РАСПОДЕЛБАТА НА ВКУПНИОТ ПРИХОД МЕЃУ ТРГОВСКИТЕ ДЕЛОВНИ ЕДИНИЦИ И ПРЕТПРИЈАТИЕТО ВО ЧИЈ СОСТАВ СЕ ТИЕ

1. Трговското претпријатие што во свој состав има продавници, складови или откупни станици го

утврдува вкупниот приход и ја врши неговата распределба за претпријатието како целина, но е должно да формира за секоја продавница, склад односно откупна станица самостоен платен фонд и во своето книговодство одвоено да го искаже успехот на нивното работење.

Ако продавницата, складот односно откупната станицата се наоѓа надвор од подрачјето на општината во која е седиштето на претпријатието, претпријатието е должно за таа деловна единица а ја врши одвоено распределбата на добивката.

2. Платниот фонд на продавницата, на складот односно на откупната станица на трговското претпријатие се формира со примена на определен процент врз прометот што ќе го оствари продавницата, складот односно откупната станица.

Процентот од претходниот став се определува во рамките на процентот за платниот фонд што е определен за претпријатието како целина.

Износот на платниот фонд на деловната единица од ставот 1 на оваа точка зависи од прометот и од вкупниот приход што ќе го оствари таа.

3. Платниот фонд на работниците и службениците на трговското претпријатие на мало што не работат во продавниците (работниците и службениците на дирекцијата и на другите служби на претпријатието) се формира со примена на определен процент врз прометот што ќе го остварат продавниците во неговиот состав.

Износот на платниот фонд од претходниот став зависи од вкупно остварениот промет и вкупно остварениот приход на сите продавници односно на претпријатието како целина.

Ако трговското претпријатие на мало што има продавници во свој состав, непосредно им продава стоки од својот магацин на големи потрошувачи, така остварениот промет се дели на сите продавници сразмерно со прометот што ќе го оствари секоја одделна продавница, ако работничкиот совет не одлучи за таква продажба одвоено да се искажува успехот на работењето како за посебна деловна единица.

4. Платниот фонд на работниците и службениците на трговското претпријатие на големо што не работат во продавниците или во другите деловни единици од точката 1 на оваа наредба се формира со примена на определен процент врз прометот што ќе го оствари претпријатието со непосредна продажба (т. е. со продажба непосредно од магацинот на претпријатието) и со продажба преку своите деловни единици.

Износот на платниот фонд од претходниот став зависи од прометот и од вкупниот приход што ќе го оствари претпријатието со непосредна продажба и со продажба преку своите деловни единици.

Како продажба преку своите деловни единици во смисла на претходните ставови се смета реализацијата на стоките извршена преку тие единици, а намалена со пресметаниот износ за покривање на трошоците на деловните единици што ја извршиле реализацијата.

5. Процентот за платниот фонд за секоја продавница, склад или откупна станица, како и за дирекцијата на претпријатието, го определува управниот одбор на претпријатието со одлука. Оваа одлука управниот одбор е должен да ја донесе најдоцна во рок од 15 дена по приемот на решението за височината на процентот за плати што му е определен на претпријатието (член 89 од Уредбата за распределба на вкупниот приход на стопанските организации).

Против одлуката на управниот одбор за височината на процентот за платниот фонд може да му се стави приговор на работничкиот совет на претпријатието во рок од осум дена.

Против одлуката на работничкиот совет во рок од 15 дена може да му се изјави жалба на советот за стопанство на народниот одбор на општината што му го определил на претпријатието процентот за платниот фонд.

По еден примерок од конечната одлука односно од решението за определување на процентот за платниот фонд на деловната единица, претпријатието е должно да ѝ достави на банката кај која има жиро сметка и на органот на управата на народниот одбор на општината надлежен за работи на стоковниот промет на чие подрачје е седиштето на претпријатието. Претпријатието должно ова да го стори најдоцна во рок од осум дена по приемот на решението од советот за стопанство на народниот одбор на општината донесено во врска со изјавената жалба (став 3), односно ако жалбата не е изјавена — по истекот на сроковите предвидени во ст. 2 и 3 за подавање приговор односно за поднесување жалба.

6. Конечно пресметување на остварениот платен фонд се врши спрема процентите определени за секоја продавница, склад, откупна станица и за дирекцијата на претпријатието.

Ако продавницата, складот и откупната станица немаат посебна жиро сметка, претпријатието во чиј состав се овие единици е должно да ѝ достави на банката извештаи за периодичната пресметка и податоци за делот од добивката за општествените инвестициони фондови и за буџетите на политикотериториски единици во смисла на членот 5 ставот 1 од Уредбата за наплата на приходите на буџетите и фондовите од стопанските организации („Службен лист на ФНРЈ”, бр. 19/56).

7. Не е задолжително формирање на самостоен платен фонд и одвоено искажување успехот на работењето:

а) за продавниците и складовите во кои трговски претпријатија исклучиво или претежно вршат продажба на: тутун и тутунски преработки, млеко и млечни производи, леб и пециво, месо и преработки од месо, огревни материјали, нафта и нафтни деривати, списанија и весници, овошје и зарзават;

б) за откупните станици на трговските претпријатија за промет со млеко и млечни производи и за промет со отпадоци.

8. Добивката на трговското претпријатие од точката 7 на оваа наредба што има продавници и складови надвор од подрачјето на општината во кое се наоѓа седиштето на претпријатието, по одбиток на сојузниот данок на добивка односно по одбиток на обврските од членот 92 на Уредбата за распределба на вкупниот приход на стопанските организации, се распределува на општествените инвестициони фондови и на буџетите на општините и околиите сразмерно со остварените плати на работниците и службениците од тие деловни единици во однос на вкупно остварените плати на сите работници и службеници на претпријатието како целина.

Одредбата од претходниот став важи и за претпријатијата што имаат трговски претставништва.

9. Добивката на трговско претпријатие што има откупни станици, по одбиток на сојузниот данок на добивка, се распределува на општествените инвестициони фондови и на буџетите на општините и околиите на следниов начин:

а) на општината и на околицата, на чие подрачје се наоѓа седиштето на претпријатието им припаѓа делот од добивката што ѝ одговара на сразмерата на учеството на остварените плати на работниците и службениците што не работат во откупните станици, во однос на вкупно остварената плата на сите работници и службеници на претпријатието како целина, со тоа тој дел од добивката да не може да изнесува повеќе од 50% од добивката по издвојувањето на сојузниот данок на добивка;

б) остатокот од добивката, по издвојувањето на делот под а), им припаѓа на општествените инвестициони фондови на општините и околиите на чие подрачје се наоѓаат откупните станици, сразмерно учеството на секоја откупна станица во вкупниот промет на претпријатието.

10. Вкупниот приход на откупните станици и на складовите на производителното претпријатие се формира од договорената провизија.

Добивката на откупните станици и на складовите на производителното претпријатие се распределува според прописите што важат за продавниците на производителните претпријатија.

11. Ако работничкиот совет на производително претпријатие одлучи за продавниците на тоа претпријатие да се формира заеднички амортизационен фонд, резервен фонд и фонд на средствата за самостојно располагање, средствата на овие фондови се формираат според прописите што важат за трговските претпријатија и дуќани и за нивниот износ се зголемува работот на продавниците.

Работничкиот совет на производително претпријатие може да определи со примена на прописите што важат за трговските претпријатија и дуќани да се зголеми работот на продавниците уште и за износот на постојаните придонеси на општествената заедница и за придонесот односно членарината на трговските комори.

12. Оваа наредба влегува во сила со денот на објавувањето во „Службени лист на ФНРЈ“, а ќе се применува од 1 јануари 1956 година.

Бр. 900

30 јуни 1956 година

Белград

Државен секретар
за работи на стоковниот промет,
др **Маријан Брецељ**, с. р.

424.

Врз основа на точ. 2 и 10 став 2 и точката 15 од Одлуката за задолжителната резерва на банките кај Народната банка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/56) и членот 24 од Уредбата за банките и штедилниците („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 4/54), по добиената согласност од Сојузниот извршен совет, донесувам

РЕШЕНИЕ ЗА ВИСОЧИНАТА НА ЗАДОЛЖИТЕЛНАТА РЕЗЕРВА НА БАНКИТЕ КАЈ НАРОДНАТА БАНКА

I. Задолжителната резерва на банките се определува, во смисла на точката 2 од Одлуката за задолжителната резерва на банките кај Народната банка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 30/56), во височина од 30% од средствата што служат за покритие на краткорочните пласмани.

Како средства за покритие на краткорочните пласмани од кои се полагаат 30% на име задолжителна резерва во смисла на претходниот став се земаат средствата:

- 1) — од жиро сметката;
- 2) — од текуштите сметки;
- 3) — од домашните штедни влогови;
- 4) — од судските и времените депозити;
- 5) — од вредноста во циркулација и од покривањата;

6) од самостојните фондови (инвестициони фондови, амортизациони фондови што можат да се користат, фонд за самостојно располагање, резервен фонд и разни други фондови);

7) — од други средства (гаранции по заемите за инвестиции учество во инвестициите) на стопанските и општествените организации, на државните органи и установи;

8) — од средствата на гаранциите на државните и други органи, како и од сопствените гаранции на стопанските организации по кредитите;

9) — од буџетските средства на народните одбори;

10) — од средствата на буџетските проодни сметки, на државните текушти сметки и на проодните сметки по работите со државата, од времените сметки и од разни побарувања и обврски.

II. Средствата на стопанските и општествените организации и на локалните државни органи на име 6% задолжителна резерва, средствата на амортизациониот фонд што според сојузните прописи не можат да се користат, како и средствата на депозитите за обезбедување на инвестиционата изградба,

банките ги држат во целост (100%) кај Народната банка како задолжителна резерва во смисла на точката 1 став 2 од спомнатата одлука, ако со сојузните прописи за одделни категории на овие средства не е определено поинаку.

III. Задолжителна резерва во проценти од точ. I и II на ова решение има да се издвои и од средствата што произлегуваат од преносот на работите од Народната банка на други банки.

IV. Во основицата за определување височината на задолжителната резерва на банките не влегуваат средствата:

- 1) — на општествените инвестициони фондови;
- 2) — на фондовите за унапредување на одделни области на стопанството;
- 3) — на фондовите за кредитирање на стабилната изградба;
- 4) — буџетските и другите средства наменети за финансирање на инвестициите;
- 5) — средствата на сопствените фондови на банките и средствата на интерни сметки од класите 2, 4, 5 и 7;
- 6) — средствата добиени преку кредити од Народната банка.

V. Како основица за утврдување на задолжителната резерва спрема процентите од точ. I и II од ова решение се зема дневната состојба на односните средства според книговодството на банката.

VI. Банките се должни на Народната банка да и поднесуваат месечна пресметка на задолжителната резерва според книговодствената состојба на средствата на последниот работен ден во месецот.

Податоците од претходниот став банките ги поднесуваат на посебен образец, кој е составен дел од ова решение, и тоа најдоцна до 5-иот во наредниот месец.

VII. Ако на редовната текушта сметка на банките кај Народната банка не е депонирана задолжителната резерва во соодветен износ, Народната банка ќе наплати од односната банка на име пенал 1% од износот на помалку положените средства.

VIII. Банките се должни состојбата на задолжителната резерва да ја сообразат кон ова решение во рок од 3 месеци од денот на влегувањето во сила на ова решение.

IX. Ова решение влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен лист на ФНРЈ“.

Бр. 81

14 јуни 1956 година

Белград

Народна банка

Гувернер,

Војин Гузица, с. р.

Назив на банката _____

Седиште и оперативен број _____

ПРЕСМЕТКА НА ЗАДОЛЖИТЕЛНАТА РЕЗЕРВА

(назив на банката и место)

според состојба на средствата на _____ 195— година

вид на средствата	книговодствена состојба на средствата	%	задолжителна резерва
-------------------	---------------------------------------	---	----------------------

I. Средства за задолжителна резерва

1. Средства што служат за покритие на краткорочни пласмани (според приложената спецификација) —	1.500.000.000	30 %	450.000.000
2. Блокирани средства (6% од задолжителната резерва + 3% + 10% за обезбедување на инвестиционата односно стан-			

вид на средствата	книговодство состојба на средствата	%	задолжителна резерва
бенаата изградба + блокирани сред- ства од амортиза- циониот фонд, спо- ред приложената спецификација) —	200.000.000	100%	200.000.000
Вкупно	1.700.000.000		650.000.000

II. Состојбата на за- должителната резерва

Состојбата на редовната текушта сметка кај Народната банка (с-ка 181 односно 192)

750.000.000

III Вишок на сред- ствата на редов- ната текушта сметка

Кусок на сред-
ствата на редов-
ната текушта
сметка *)

100.000.000

(Место и датум)

(Назив на банката)

(Потписи на овластените лица)

(Потписи на овластените лица на банката)

*) Кусокот на задолжителната резерва пополнет на денот _____

425.

ИЗВЕШТАЈ

НА СОЈУЗНАТА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ЗА ДОПОЛНИТЕЛНИТЕ ИЗБОРИ ЗА НАРОДЕН ПРАТЕНИК НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА ОДРЖАНИ ВО ИЗБОРНАТА ОКОЛИЈА ШАБАЦ

ДО СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА

— Соборот на производителите —

Белград

Сојузната изборна комисија ги прими изборните акти што се однесуваат на дополнителните избори што се одржани во Изборната околица Шабач, а во смисла на чл. 178, 167 и 132 од Законот за правата и должностите, избирањето и отповикот на сојузните народни пратеници, поднесува следен

Извештај

1) Дополнителните избори за избирање народен пратеник на Соборот на производителите во групата на индустријата, трговијата и занаетчиството во изборната околица Шабач, определени со Одлука на Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина од 11 мај 1956 година.

2) Со спроведувањето на изборите, под надзор на Сојузната изборна комисија, раководеше Изборната комисија на НР Србија и околицката изборна комисија надлежна за спроведување на изборите за народни пратеници на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина во Изборната околица по-циска со седиште во Шабач.

3) Гласањето е извршено за кандидатот Иконик Миливоја инж. Бранислава од Лозница, чија кандидатура е потврдена од страна на Околицката из-

борна комисија и објавена од страна на Сојузната изборна комисија под бр. 25 од 11 јуни 1956 година во „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26 од 20 јуни 1956 година.

4) Сојузната изборна комисија го утврди резултатот на изборите на начинот пропишан со членот 178, 167 и 146 од Законот за правата и должностите, избирањето и отповикот на сојузните народни пратеници.

Резултатите на изборите се следни:

	Вкупно гласови	Процент
Членови на изборното тело 55 —	9 835	56.4
Гласале членови на изборното тело 31 — — — — —	5.549	56.4
За кандидатот Иконик Миливоја инж. Бранислава — — — — —	5.549	100
Неважечки гласови — — — — —	—	—

Врз основа на тоа Околицката изборна комисија го прогласи за народен пратеник Иконик Миливоја инж. Бранислава од Лозница

Бр 37

20 јули 1956 година

Белград

Сојузна изборна комисија

Секретар.

Претседател.

Др Дражен Сесардиќ, с. р.

Михаило Горбевкиќ, с. р.

426.

ИЗВЕШТАЈ

НА СОЈУЗНАТА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ЗА ДОПОЛНИТЕЛНИТЕ ИЗБОРИ ЗА НАРОДЕН ПРАТЕНИК НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА ОДРЖАНИ ВО ИЗБОРНАТА ОКОЛИЈА СВЕТОЗАРЕВО

ДО СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА

— Соборот на производителите —

Белград

Сојузната изборна комисија ги прими изборните акти што се однесуваат на дополнителните избори што се одржани во Изборната околица Светозарево, а во смисла на чл. 178, 167 и 132 од Законот за правата и должностите, избирањето и отповикот на сојузните народни пратеници, поднесува следен

Извештај

1) Дополнителните избори за избирање народен пратеник на Соборот на производителите во групата на селското стопанство во изборната околица Светозарево определени со Одлуката на Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина од 11 мај 1956 година одржани се на 1 јули 1956 година.

2) Со спроведувањето на изборите, под надзор на сојузната изборна комисија, раководеше Изборната комисија на НР Србија и околицката изборна комисија надлежна за спроведување на изборите за народни пратеници на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина во Изборната околица беличка со седиште во Светозарево.

3) Гласањето е извршено за кандидатот Антиќ Драгомир инж. Животија од Светозарево, чија кандидатура е потврдена од страна на Околицката изборна комисија и објавена од страна на Сојузната изборна комисија под бр. 26 од 11 јуни 1956 година во „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26 од 20 јуни 1956 година.

4) Сојузната изборна комисија го утврди резултатот на изборите на начинот пропишан со членот 178, 167 и 146 од Законот за правата и должностите, избирањето и отповикот на сојузните народни пратеници.

Резултатите на изборите се следни:

	Вкупно гласови	Процент
Членови на изборното тело 21 —	54.786	
Гласале членови на изборното тело 14 — — — — —	40.306	73,6
За кандидатот Антиќ Драгомира инж. Животија — — — — —	40.306	100
Неважечки гласачки ливчиња — — — — —	—	—

Врз основа на тоа Околинската изборна комисија го прогласи за народен пратеник Антиќ Драгомира инж. Животија од Светозарево.

Бр. 39
20 јули 1956 година
Белград

Сојузна изборна комисија

Секретар, Претседател,
др Дражен Сесардиќ, с. р. Михаило Ѓорѓевиќ, с. р.

427.

ИЗВЕШТАЈ

НА СОЈУЗНАТА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ЗА ДОПОЛНИТЕЛНИТЕ ИЗБОРИ ЗА НАРОДЕН ПРАТЕНИК НА СОБОРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА ОДРЖАНИ ВО ИЗБОРНАТА ОКОЛИЈА РИЈЕКА

ДО СОЈУЗНАТА НАРОДНА СКУПШТИНА
— Соборот на производителите —

Белград

Сојузната изборна комисија ги прими изборните акти што се однесуваат на дополнителните избори што се одржани во Изборната околина Ријека, а во смисла на чл. 178, 167 и 132 од Законот за правата и должностите, избирањето и отповикот на сојузните народни пратеници, поднесува следен

Извештај

1) Дополнителните избори за избирање народен пратеник на Соборот на производителите во групата на селското стопанство во изборната околина Ријека, определени со Одлуката на Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина од 11 мај 1956 година одржани се на 8 јули 1956 година.

2) Со спроведувањето на изборите, под надзор на Сојузната изборна комисија, раководеше Изборната комисија на НР Хрватска и Околинската изборна комисија надлежна за спроведување на изборите за народни пратеници на Сојузниот собор на Сојузната народна скупштина во Изборната околина Ријека—околина и Црквица со седиште, во Ријека.

3) Гласањето е извршено за кандидатот Обровац Ивана Драго од Водњан, чија кандидатура е потврдена од страна на Околинската изборна комисија и објавена од страна на Сојузната изборна комисија под бр. 29 од 19 јуни 1956 година „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 27 од 27 јуни 1956, која од технички причини е изоставена од бројот 26 од 20 јуни 1956 година.

4) Сојузната изборна комисија го утврди резултатот на изборите на начинот пропишан со членот 178, 167 и 146 од Законот за правата и должностите, избирањето и отповикот на сојузните народни пратеници.

Резултатите на изборите се следни:

	Вкупно гласови	Процент
Членови на изборното тело 25 — —	36.400	
Гласале членови на изборното тело 22	31.333	86,1
За кандидатот Обровац Ивана Драго	31.333	100
Неважечките гласачки ливчиња — —	—	—

Врз основа на тоа Околинската изборна комисија го прогласи за народен пратеник Обровац Ивана Драго од Водњан.

Бр. 40
20 јули 1956 година
Белград

Сојузна изборна комисија

Секретар, Претседател,
др Дражен Сесардиќ, с. р. Михаило Ѓорѓевиќ, с. р.

СОДРЖИНА :

	Страна
413. Уредба за спроведување на Основниот закон за здравствениот надзор над прехранбените продукти — — — — —	593
414. Уредба за фондот на обртните средства на стопанските организации — — — — —	603
415. Уредба за краткорочните кредити — — — — —	605
416. Уредба за измени и дополненија на Уредбата за заемите за инвестиции во стопанството — — — — —	607
417. Уредба за измени и дополненија на Уредбата за употреба на средствата на резервниот фонд на стопанските организации — — — — —	613
418. Одлука за начинот и условите за обезбедување странски средства за плаќање за финансирање на инвестициите — — — — —	613
419. Одлука за измени и дополненија на Одлуката за употребата на средствата за самостојно располагање на стопанските организации — — — — —	614
420. Наредба за спроведување на уредбата за покривање на загубите што селскостопанските организации ќе ги претрпат од вонредните поплави и подземни води — — — — —	614
421. Наредба за депонирање гарантни износи по кредитите за дополнителни обртни средства на стопанските организации — — — — —	616
422. Наредба за ослободување на стопанските организации од обврската за депонирање гарантни износи по определените видови кредити за дополнителни обртни средства — — — — —	616
423. Наредба за утврдување на односите што произлегуваат од распределбата на вкупниот приход меѓу трговските деловни единици и претпријатието во чиј состав се тие — — — — —	616
424. Решение за височината на заложителната резерва на банките кај Народната банка — — — — —	618
425. Извештај на Сојузната изборна комисија за дополнителните избори за народен пратеник на Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина одржани во Изборната околина Шабац — — — — —	619
426. Извештај на Сојузната изборна комисија за дополнителните избори за народен пратеник на Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина одржани во Изборната околина Светозарево — — — — —	619
427. Извештај на Сојузната изборна комисија за дополнителните избори за народен пратеник на Соборот на производителите на Сојузната народна скупштина одржани во Изборната околина Ријека — — — — —	620